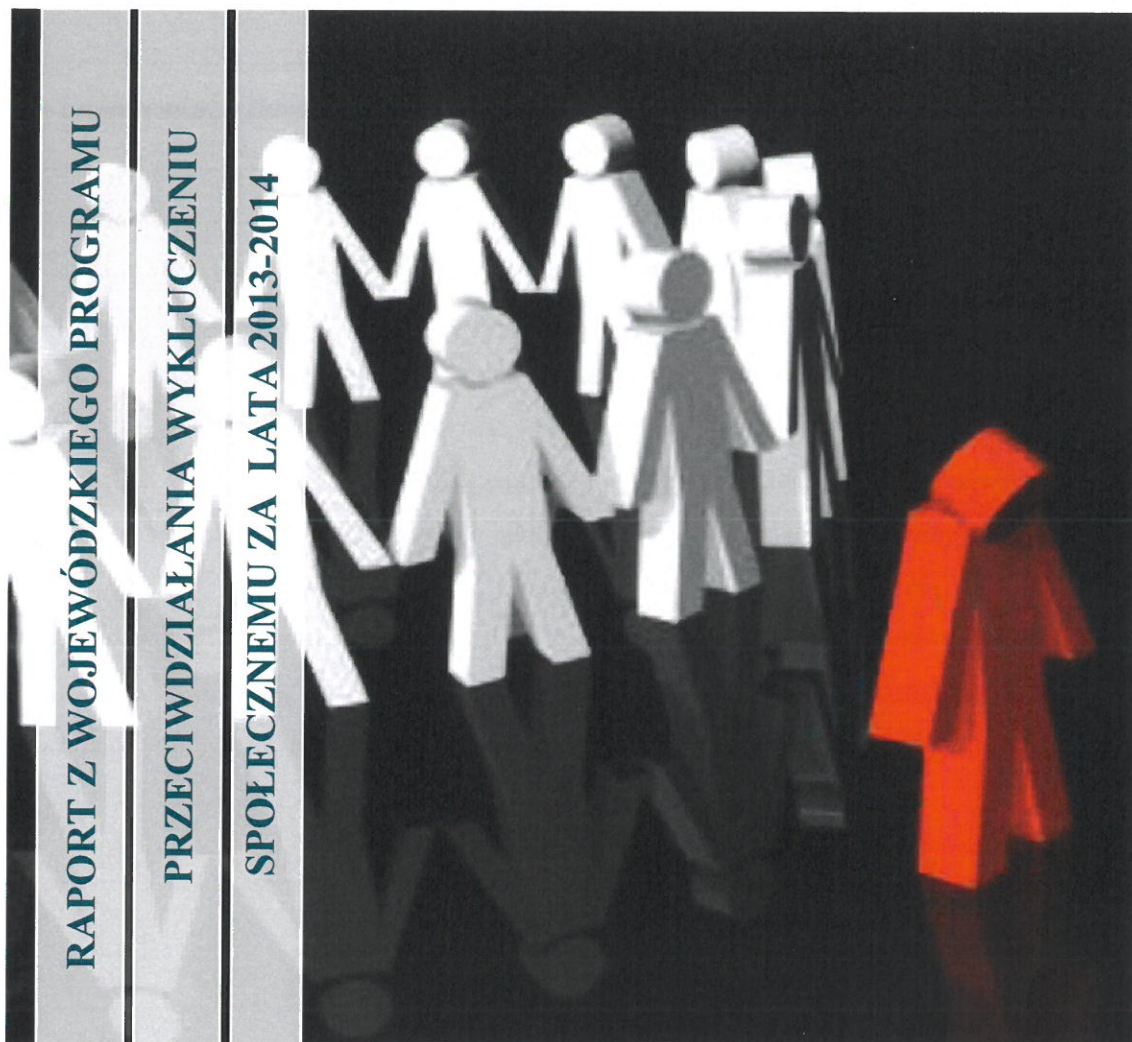

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Kielce, listopad 2015r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	3
2. Metodologia monitoringu realizacji programu	4
3. Realizacja i wdrażanie programu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.....	7
3.1. Rozwój usług społecznych aktywizujących i integrujących osoby, grupy wykluczone oraz zagrożone wykluczeniem społecznym	7
3.2. Efektywny system wsparcia i opieki nad dziećmi i rodzinami wykluczonymi oraz zagrożonymi wykluczeniem społecznym.....	23
3.3. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.....	44
3.4. Przeciwdziałanie ekskluzji społecznej osób niepełnosprawnych.....	52
3.5. Profilaktyka i zmniejszanie skutków uzależnień.....	61
3.6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych.....	64
3.7. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych	70
3.8. Aktywna integracja społeczna osób opuszczających zakłady karne	74
3.9. Podnoszenie poziomu aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców regionu, wzmocnienie „sieci społecznych”	76
4. Podsumowanie	78
5. Rekomendacje	80
6. Spis map, wykresów i tabel.....	82

WPROWADZENIE

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jest jednym z najważniejszych zagadnień i celów europejskiej oraz krajowej polityki społecznej. Zagrożenie ubóstwem i marginalizacją wymaga odpowiednich działań interwencyjnych, pomocniczych, terapeutycznych i wspierających. Coraz większą rolę w tym obszarze pełnią samorządy lokalne, instytucje pomocy i integracji społecznej oraz organizacje pozarządowe działające w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej.

Wykluczenie społeczne - jako jedno z głównych zagrożeń społecznych, którego rozmiary i przejawy należy ograniczać i skutecznie eliminować – stanowi jednocześnie przeciwieństwo zjawiska partycypacji i inkluzji społecznej (włączenia) - głównego czynnika rozwoju i trwania społeczeństwa obywatelskiego¹.

Realizacja skoordynowanych działań na rzecz przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego na poziomie regionu jest kluczowa w kontekście realizacji celów Krajowego Programu Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym - Nowy Wymiar Aktywnej Integracji. Jak wynika z zapisów w/w programu krajowego obok wzrostu gospodarczego, walki z bezrobociem, nieodzownym elementem działań na rzecz włączenia społecznego jest wdrażanie innowacyjnej ochrony socjalnej połączonej z szerokim zestawem polityk społecznych, łącznie z ukierunkowaną edukacją, pomocą społeczną, mieszkalnictwem, zdrowiem, godzeniem życia prywatnego i zawodowego oraz polityk rodzinnych.

Obowiązek opracowania „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu” nakłada na Samorząd Województwa *Ustawa o pomocy społecznej* z dnia 12 marca 2004 r. Zgodnie z Art. 21 pkt. 1 w/w Ustawy, Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu winien stanowić integralną część Strategii Rozwoju Województwa, jak również Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej.

Program został przyjęty Uchwałą nr XXVI/481/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 28 grudnia 2012r. Dokument jest wyznacznikiem kierunków, określa priorytety i działania, obejmując m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, opiekę nad dzieckiem i rodziną, wsparcie osób starszych, rozwój przedsiębiorczości społecznej, rozwój systemu kształcenia kadr pomocy i integracji społecznej oraz inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej.

Wdrażanie zapisów Programu wymaga skoordynowania wielu działań do których należy zaliczyć monitoring, czyli stały i systematyczny proces zbierania i analizowania

¹K. Faliszek, Partycypacja i wykluczenie w społeczności lokalnej w K. Wódcz, S. Pawlas-Czyż (red.). Praca socjalna..str. 71

wyselekcjonowanych danych ilościowych oraz jakościowych, który pozwala na opisanie aktualnego stanu realizacji założeń. Przeprowadzanie monitoringu jest niezbędne do efektywnej realizacji założeń Programu, ponadto ukazuje kształtujące się aktualnie postępy w realizacji Programu, a także to, czy zakładane rezultaty są osiągnięte zgodnie z wcześniej założonym planem.

Celem niniejszego Raportu jest analiza działań wdrażanych w analizowanym okresie lat 2013-2014 w regionie przez realizatorów programu.

METODOLOGIA MONITORINGU REALIZACJI PROGRAMU

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012–2017 został opracowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach w 2012 r.

Program stanowi rozwinięcie celów strategicznych oraz operacyjnych Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020. Przyjęta w dniu 29 stycznia 2012 roku, Strategia już w pierwszym celu strategicznym zakłada minimalizację obszarów wykluczenia społecznego, co podkreśla znaczenie tego problemu dla kierunków polityki społecznej województwa świętokrzyskiego. Problematyka wykluczenia społecznego została uwzględniona we wszystkich pięciu celach strategicznych, sformułowanych w Strategii. Program jest spójny z obecnie obowiązującymi i funkcjonującymi wojewódzkimi programami z obszaru polityki społecznej.

Realizatorem a zarazem koordynatorem regionalnym programu z ramienia Samorządu Województwa jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. W poszczególnych gminach i powiatach cele programu realizowane są przez:

- jednostki samorządu terytorialnego
- wojewódzki i powiatowe urzędy pracy,
- ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie,
- grupy samopomocowe, jednostki i placówki kultury, oświaty,
- organizacje pozarządowe, posiadające doświadczenie w działalności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Monitoring „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012-2017” opiera się na wskaźnikach, dobranych odpowiednio do poszczególnych celów szczegółowych, a w szczególności do działań im podporządkowanych.

Głównym celem programu jest minimalizacja obszarów wykluczenia społecznego w województwie świętokrzyskim, który zostanie osiągnięty poprzez realizację dziewięciu celów operacyjnych:

- Rozwój usług społecznych aktywizujących i integrujących osoby, grupy wykluczone oraz zagrożone wykluczeniem społecznym
- Efektywny system wsparcia i opieki nad dziećmi i rodzinami wykluczonymi oraz zagrożonymi wykluczeniem społecznym
- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych
- Przeciwdziałanie ekskluzji społecznej osób niepełnosprawnych
- Profilaktyka i zmniejszanie skutków uzależnień
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych
- Aktywna integracja społeczna osób opuszczających zakłady karne
- Podnoszenie poziomu aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców regionu, wzmocnienie „sieci społecznych”.

Schemat 1. Cel główny i cele operacyjne Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012-2017.

Monitoring obejmuje takie działania, jak:

- zbieranie danych dotyczących realizacji celu strategicznego oraz celów operacyjnych,
- prowadzenie analiz jakościowych i ilościowych wybranych wskaźników,
- przygotowywanie raportów z realizacji programu obrazujących stopień jego wdrożenia.
- planowanie zmian w programie.

Narzędziem badawczym zastosowanym w monitoringu programu był kwestionariusz ankiety. Kwestionariusze ankiet zostały skonstruowane adekwatnie do rodzaju zadań realizowanych przez jednostki pomocy społecznej na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego. Adresatami ankiet były ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z terenu województwa świętokrzyskiego. Łącznie wysłano 116 ankiet, w tym: do 102 ośrodków pomocy społecznej oraz 14 powiatowych centrów pomocy rodzinie. W monitoringu wzięły udział wszystkie w/w instytucje.

Kolejnym elementem w procesie monitoringu Programu jest analiza danych pochodzących z zasobów: Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy i przede wszystkim Centralnej Aplikacji Statystycznej (sprawozdania resortowe, ocena zasobów pomocy społecznej).

Niniejszy raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012-2017 stanowi zbiór danych przedstawiających najważniejsze inicjatywy oraz przedsięwzięcia podjęte przez realizatorów w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Monitoring opiera się na analizie porównawczej wskaźników, dobranych odpowiednio do poszczególnych celów szczegółowych, a w szczególności do działań im podporządkowanych.

CEL OPERACYJNY I

Rozwój usług społecznych aktywizujących i integrujących osoby, grupy wykluczone oraz zagrożone wykluczeniem społecznym

1. Realizacja Programu Aktywności Lokalnej (PAL)

Długofalowym programem strategicznym, zaplanowanym i przyjętym na poziomie gminy na rzecz aktywizacji, integracji mieszkańców i rozwiązywania problemów społecznych jest Program Aktywności Lokalnej (PAL). Daje on szanse współpracy oraz koordynacji oddziaływań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków danej społeczności lokalnej w celu jej wzmocnienia, wsparcia i włączenia grup wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem. PAL oparty jest na metodzie środowiskowej pracy socjalnej. Dla instytucji pomocy społecznej stanowi szansę na rozszerzenie działań na wsparcie klientów w ich środowisku życia oraz na zmianę także ich otoczenia. Program Aktywności Lokalnej to określony sposób działania. Jego celem jest aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i grupy.

Podstawowymi celami PAL jest:

- powstanie silnych i zintegrowanych społeczności lokalnych;
- animowanie lokalnego rozwoju w oparciu o aktywność obywatelską;
- rozwój lokalnej samoorganizacji, solidarności i tworzenie więzów samopomocy;
- wspieranie społecznej, edukacyjnej i charytatywnej aktywności środowisk lokalnych;
- zaktywizowanie lokalnych zasobów – instytucji i organizacji samorządowych, pozarządowych, biznesowych;
- budowanie tożsamości wspólnot lokalnych poprzez podnoszenie jakości społecznych interakcji, związków i sieci kontaktów;
- wspieranie działań organizacji, instytucji lokalnych i obywateli działających w obszarze samorządności, kultury, edukacji, przedsiębiorczości, pomocy społecznej i ochrony środowiska;
- rozwijanie uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym ze szczególnym uwzględnieniem grup marginalizowanych.

W regionie świętokrzyskim Program Aktywności Lokalnej pomimo rekomendacji oraz działań promujących jest narzędziem rzadko wykorzystywanym przez samorządy powiatowe oraz gminne. Działania w ramach PAL zadeklarowały 4 Ośrodki Pomocy Społecznej:

Opatów, Miasto Kielce, Nagłowice, Ostrowiec Świętokrzyski oraz jednym Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie - w Busku Zdroju. W sumie w ramach programu objęto wsparciem **390 osób**.

2. Praca realizowana metodą Centrum Aktywności Lokalnej (CAL)

Kolejnym narzędziem rekomendowanym do realizacji w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu jest praca metodą Centrum Aktywności Lokalnej. Praca tą metodą ma na celu aktywizację społeczności lokalnych oraz kształtowania poczucia przynależności do danego miejsca i grupy. Jest to metoda, która realizowana jest przez organizacje pozarządowe lub instytucje samorządowe. Innowacyjność tej koncepcji polega na tym, że zespoły wyłonione z pośród instytucji nie koncentrują się tylko na jednym obszarze działania, lecz przez pryzmat całościowego spojrzenia odpowiadają potrzebom danego środowiska. Centrum Aktywności Lokalnej jest metodą budzenia aktywności społecznej w celu samoorganizowania się do rozwiązywania konkretnych problemów danej społeczności. Odpowiada ona na potrzeby społeczności lokalnej, angażuje mieszkańców w proces ich rozwiązywania, tworzy płaszczyznę porozumienia i współpracy, dążąc do kształtowania społeczeństwa obywatelskiego.

Głównymi działaniami metody CAL są:

- tworzenie koalicji na rzecz pracy wokół problemów,
- inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich,
- promowanie wdrażania pracy wolontarystycznej i zespołowej,
- inicjowanie lokalnych koalicji i wydarzeń,
- działanie w oparciu o programy i projekty.

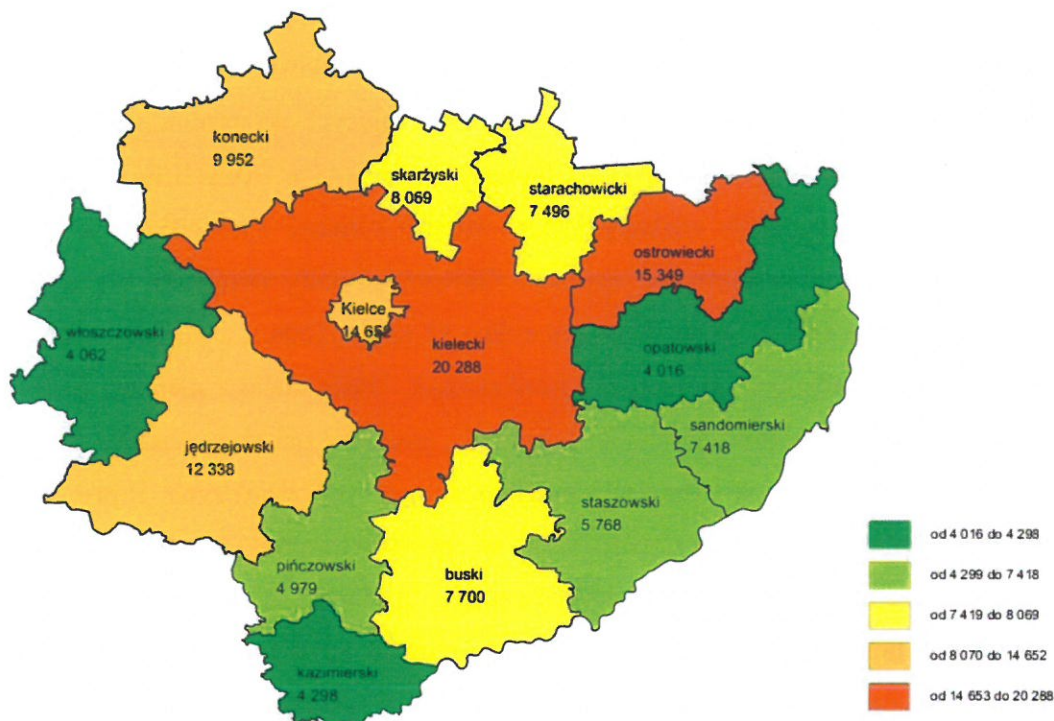
Wykorzystanie w pracy tej metody wskazały zaledwie dwie gminy regionu: Kunów (50 osób objętych działaniami) oraz Pierzchnica (170 osób). W analizowanym okresie metody CAL nie prowadzono działań w samorządach powiatowych.

3. Osoby korzystające z pomocy społecznej

Pomoc społeczna wspiera wysiłki zmierzające do zaspokojenia niezbędnych potrzeb umożliwiając życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zapobiega trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomocy społecznej w różnych formach udziela się osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie potrafią samodzielnie znaleźć rozwiązania tej sytuacji. Główne powody ubiegania się o pomoc społeczną wymienione zostały w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Należą do nich: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna. Wymienione wyżej powody mogą stanowić o wykluczeniu społecznym danej grupy czy jednostki.

Na przestrzeni lat 2013–2014, obserwujemy nieznaczny spadek (zaledwie o 1,13%) liczby osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia bez względu na rodzaj i formę świadczeń, gdzie w 2014 roku z pomocy i wsparcia skorzystało 126 385 osób, co stanowi **9,96%** mieszkańców regionu.

Mapa 1. Liczba osób, którym udzielono wsparcia w 2014 roku wg powiatów.

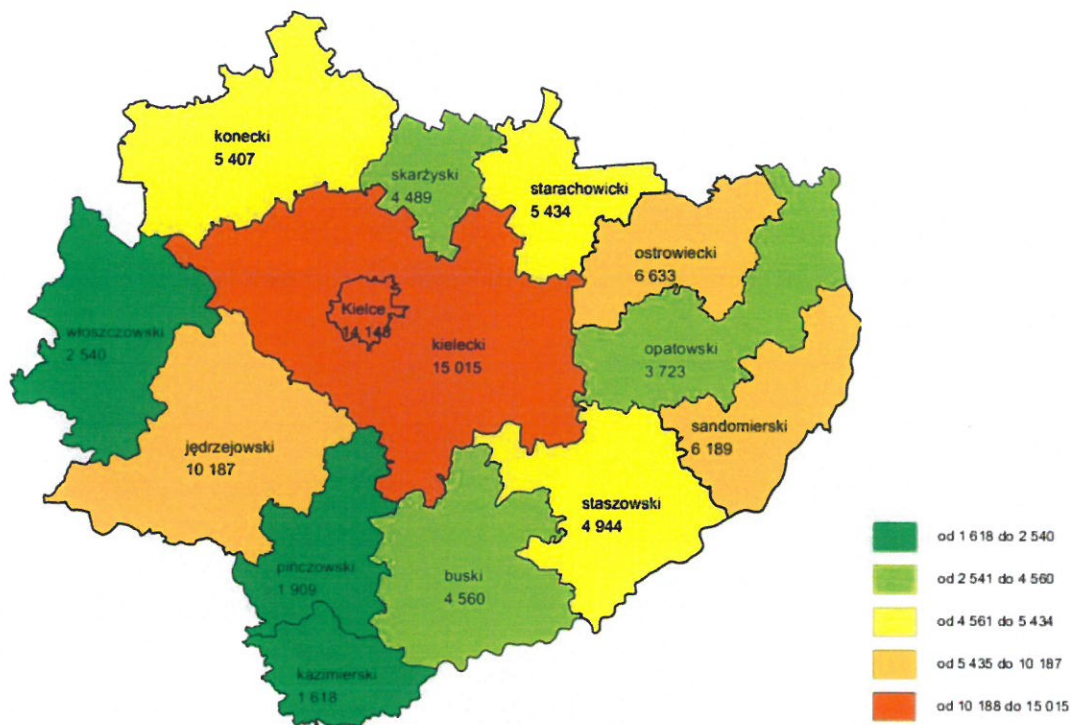

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Mapa obrazuje przestrzenne zróżnicowanie liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej, bez decyzji oraz pomoc, która jest udzielana bez konieczności przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, a także pracą socjalną.

W świetle danych pochodzących z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej w okresie 2012 – 2014 odnotowujemy spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia. Liczba osób, którym przyznano świadczenie w 2014 roku w stosunku do 2012 roku spadła o blisko 2%. Odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy i wsparcia wśród beneficjentów, którym przyznano świadczenie w 2014 roku stanowi 54%.

Mapa 2. Liczba osób, które uzyskały świadczenie w 2014 roku wg powiatów

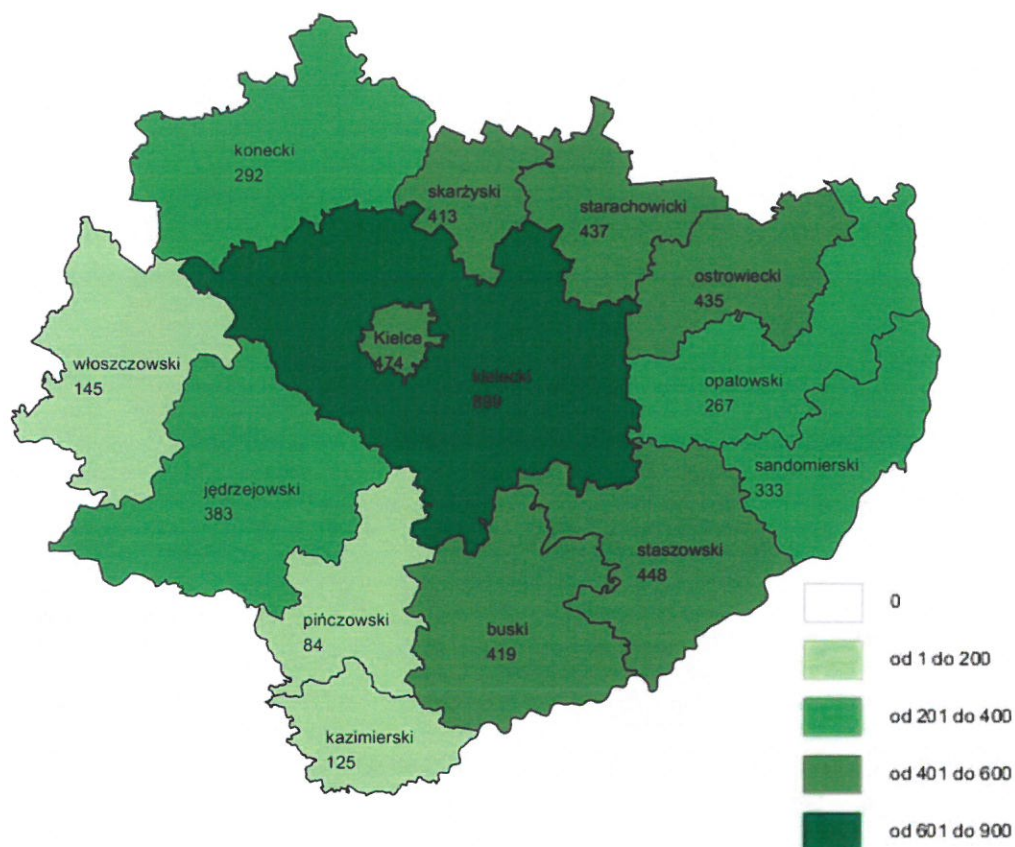
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Mapa prezentuje zróżnicowanie na poziomie powiatów liczby osób, które uzyskały świadczenia bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania, świadczenia w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji. Najwięcej beneficjentów świadczeń pomocy społecznej odnotowano w powiecie kieleckim i mieście Kielce, najmniej w powiecie kazimierskim i pińczowskim.

4. Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą między ośrodkami pomocy społecznej, a osobą (rodziną) ubiegającą się o pomoc, określająca sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej oraz uwzględniająca możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego. Kontrakt zawiera m.in. opis sytuacji życiowej osoby lub rodziny oraz opis działań koniecznych do podjęcia przez nią, a także formę, zakres i czas udzielonej pomocy przez ośrodek. Okres na jaki zawierany jest kontrakt socjalny dostosowany jest do sytuacji życiowej, w jakiej znajduje się osoba zawierająca kontrakt oraz do form wsparcia zaproponowanych przez ośrodek.

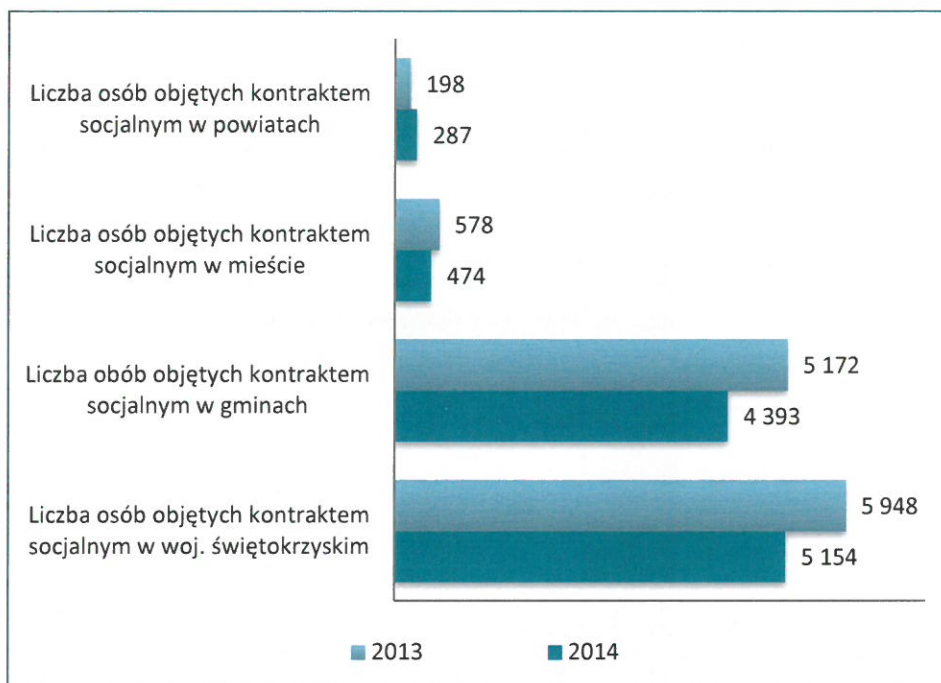
Mapa 3. Liczba osób ogółem objętych kontraktem socjalnym w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Dane dotyczące liczby osób objętych kontraktem socjalnym wskazują, iż w roku 2014 objętych było 5 154 osób, co stanowi 0,4% w stosunku do ogólnej liczby ludności w województwie świętokrzyskim. Najwięcej osób objętych kontraktem socjalnym odnotowano wśród klientów pomocy społecznej z powiatu kieleckiego, zaś najmniej z powiatu pińczowskiego.

Wykres 1. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym w latach 2013-2014.

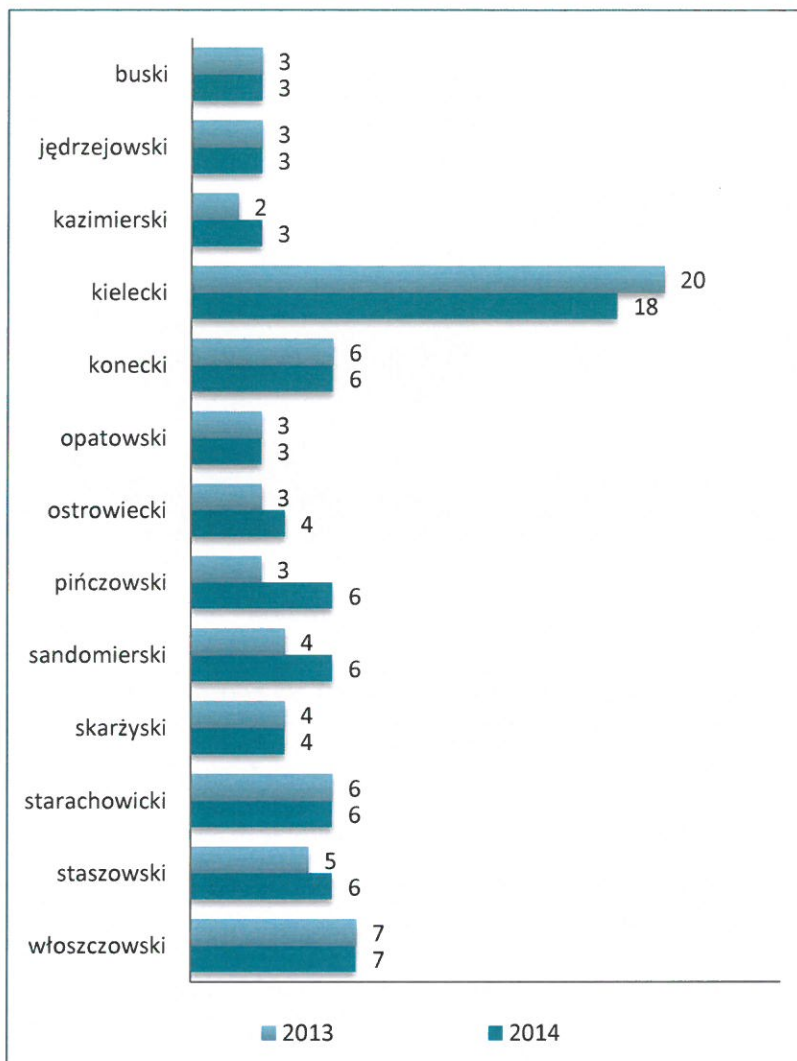
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Powyższy wykres przedstawia liczbę zawartych kontraktów socjalnych w 2013 i 2014 roku z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie, wiejskie, powiaty oraz ogółem całe województwo świętokrzyskie. Jak wynika z danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2013-2014 obserwujemy systematyczny wzrost liczby osób objętych kontraktem socjalnym w powiatach i mieście na prawach powiatu (Kielce), natomiast odwrotną tendencję obserwujemy w przypadku kontraktów socjalnych zawartych na poziomie samorządów gminnych. W skali całego regionu w 2014 w stosunku do 2013 r. wystąpił spadek liczby osób objętych kontraktem socjalnym o niespełna 800 osób.

5. Realizacja projektów konkursowych ogłaszanych przez MPiPS

W roku 2014 na terenie województwa świętokrzyskiego realizowanych było 75 projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Działaniami w ramach realizowanych projektów objęto **1583** osób tj. o 24,8% mniej w stosunku do roku 2013, gdzie liczba ta wyniosła **2106** na 69 projektów. Największą aktywność projektową można zaobserwować w powiatach: włoszczowskim, gdzie udział w programach wzięło 378 osób, kieleckim - 289 osób oraz jędrzejewskim- 253 osób. Najmniejsze zainteresowanie programami resortowymi obserwujemy w powiatach: kazimierskim (3 osoby) i pińczowskim (14 osób).

Wykres 2. Liczba realizowanych przez powiaty projektów w konkursach ogłaszanych przez MPiPS w latach 2013-2014.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

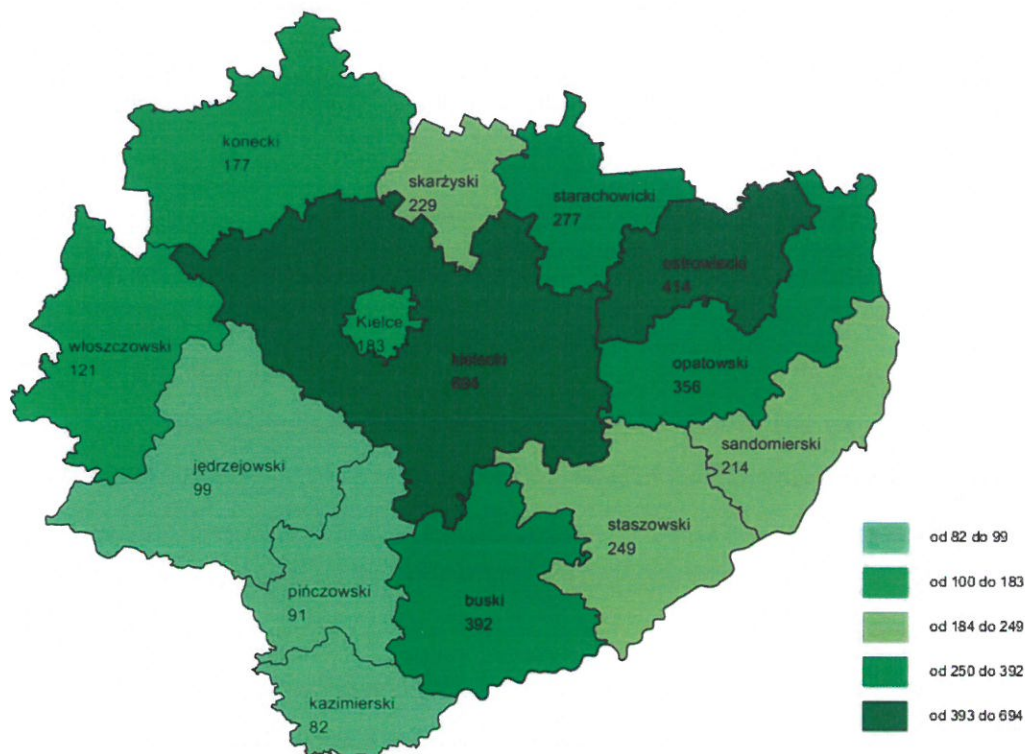
Zamieszczony wyżej wykres przedstawia aktywność projektową powiatów. Największe zainteresowanie „projektowe” odnotowano w powiecie kieleckim, gdzie w 2013 roku realizowano 20 projektów, a w 2014 - 18 projektów. Najmniejsze w powiecie kazimierskim- odpowiednio 2 i 3 projekty. Największy wzrost aktywności w zakresie realizacji projektów finansowanych przez MPiPS zaobserwowano w powiecie pińczowskim, gdzie realizacja projektów wzrosła o 100%.

W 2014 roku największą aktywność „projektową” odnotowano w 5 gminach województwa świętokrzyskiego. Były to: Włoszczowa, Krasocin, Chęciny, Masłów i Osiek, gdzie w każdej z nich realizowano po 2 projekty.

6. Realizacja projektów w ramach środków UE

Podejmowane przez samorzady inicjatywy wspierane środkami finansowanymi Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego realizują cele przyjętej europejskiej polityki spójności.

Mapa 4. Liczba osób objętych projektami współfinansowanymi z EFS w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

W 2014 roku na terenie województwa świętokrzyskiego jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej realizowały 122 projekty finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Odnotowano nieznaczną różnicę w porównaniu do roku 2013 gdzie realizowano 123 projekty. Najwięcej osób skorzystało z w/w projektów w powiecie kieleckim (694 osoby) oraz powiecie ostrowieckim (414 osób). Najmniej osób uczestniczyło w realizacji projektów w powiecie kazimierskim (82 osoby), pińczowskim (91 osób) oraz jędrzejowskim (99 osób). Ogółem łączna kwota środków wyniosła 29 719 465 zł.

7. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę służb społecznych w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników OPS/PCPR jest podstawowym elementem procesu podnoszenia jakości i profesjonalizacji pracy socjalnej.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, odpowiadający za m.in. organizację kształcenia oraz szkolenie zawodowe kadr pomocy społecznej w latach objętych monitoringiem, przeprowadził następujące formy kształcenia w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu:

- 2 szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy wobec dzieci, adresowane do pracowników wsparcia,
- 2 konferencje dotyczące sytuacji kryzysowych rodziny.

W ramach realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej projektu systemowego pn. „Edukacja receptą na lepsze jutro” realizowane były zadania mające na celu podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek pomocy i integracji społecznej oraz innych służb społecznych w formach pozaszkolnych, jak i w formie studiów podyplomowych.

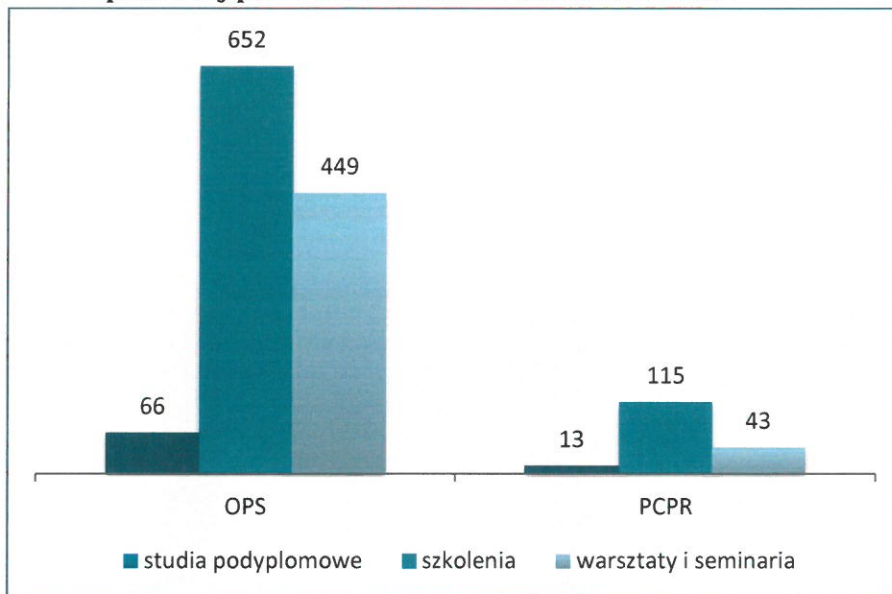
W ramach zadania organizowano szkolenia m.in. w zakresie:

- Interwencji alkoholowej
- Szkolenia dla Gminnych Komisji Rozwiązywania problemów alkoholowych
- Pracy z osobami stosującymi przemoc
- Form i metod aktywizacji społeczno – zawodowej osób niepełnosprawnych
- Pracy z trudnym klientem – metody pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi
- Zaburzeń psychicznych osób starszych
- Seksualności osób niepełnosprawnych intelektualnie
- Komplementarnego wsparcia osób bezrobotnych

W ramach projektu zorganizowano konferencję nt. „Ekonomia społeczna jako narzędzie zapobiegania wykluczeniu społecznemu” w której wzięli udział pracownicy OPS/PCPR. Ponadto przeprowadzono seminarium pn. „Metody pracy z osobą niepełnosprawną”. Dodatkowo w ramach projektu Obserwatorium Integracji Społecznej w 2014 roku zorganizowało konferencję pn. „Sytuacja i potrzeby osób starszych w województwie świętokrzyskim” oraz szkolenie z zakresu superwizji w pracy socjalnej.

Analiza ankiet jednoznacznie wskazuje, że pracownicy chętnie podnoszą swoje kwalifikacje. Tendencje te obrazuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Formy podnoszenia kwalifikacji dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej przez OPS i PCPR w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS

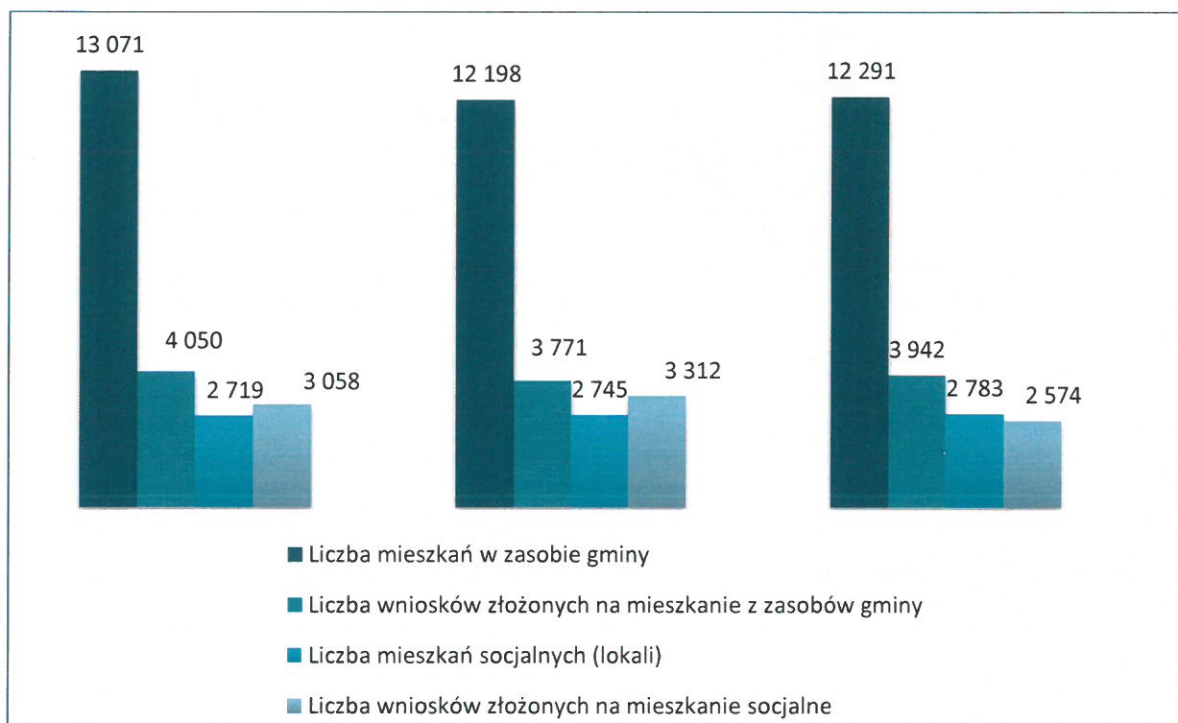
Najczęściej stosowaną formą podnoszenia kwalifikacji były szkolenia – ogółem udział w nich wzięło **767** pracowników, następnie warsztaty i seminaria z liczbą **492** oraz studia podyplomowe – **79**. Niepokój budzi fakt, iż w 23 gminach oraz 1 powiecie pracownicy nie podnosili swoich kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w ostatnich dwóch latach.

8. Lokale/mieszkania socjalne

Liczba mieszkań socjalnych, które gminy wynajmują, bądź mogą wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego w 2014 roku wyniosła **2 783**. Liczba osób, które w skali całego regionu złożyły wniosek o najem mieszkania socjalnego w wydziale lokalowym gminy w terminie do 31 grudnia 2014 roku wyniosła **2 574** osoby i jest to mniej o 738 osób w odniesieniu do roku 2013.

W 2014 roku odnotowano 214 wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego.

Wykres 4. Liczba mieszkań w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie w zasobie gminy, liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2012-2014 w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

9. Mieszkania chronione

Mieszkanie chronione jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. Zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany w szczególności: osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

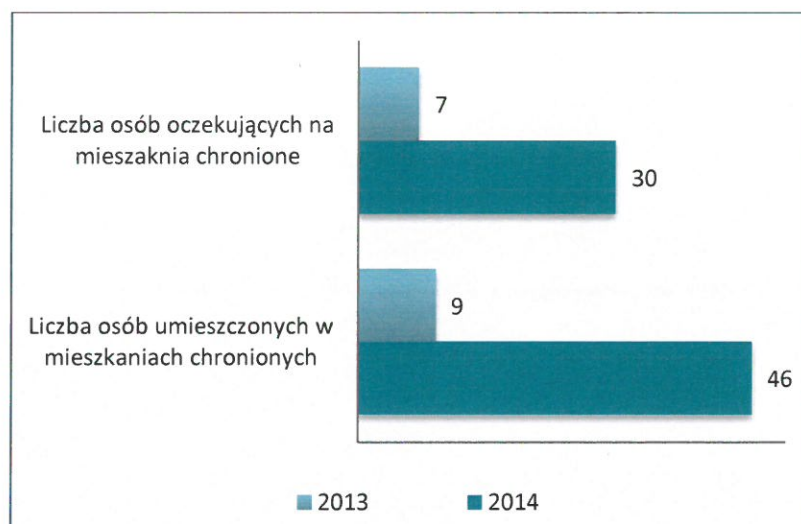
Mapa 5. Mieszkania chronione w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Jak wynika z danych przekazanych przez respondentów z gmin i powiatów w 2014 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 27 (w 2013 roku 18) mieszkań chronionych - 21 z nich prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast 6 przez organizacje pozarządowe.

Wykres 5. Zapotrzebowanie na mieszkania chronione.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Analiza danych przedstawionych na w/w wykresie wskazuje na rosnący popyt w zakresie mieszkalnictwa chronionego. W 2014 roku zapotrzebowanie wzrosło o prawie 35% w stosunku do roku poprzedniego.

10. Centrum Integracji Społecznej i Klub Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej to jednostka organizacyjna utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia. CIS nie jest samodzielnym podmiotem prawnym lecz formą prawną adresowaną do instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W grupie beneficjentów CIS są te same grupy osób, które mogą założyć spółdzielnię socjalną.²

W województwie świętokrzyskim w momencie opracowania raportu funkcjonowało 6 Centrów Integracji Społecznej. W 2014 roku z oferowanej przez CIS pomocy skorzystało 681 osób.

² Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. Dz.U.2003 Nr 122 poz.1143

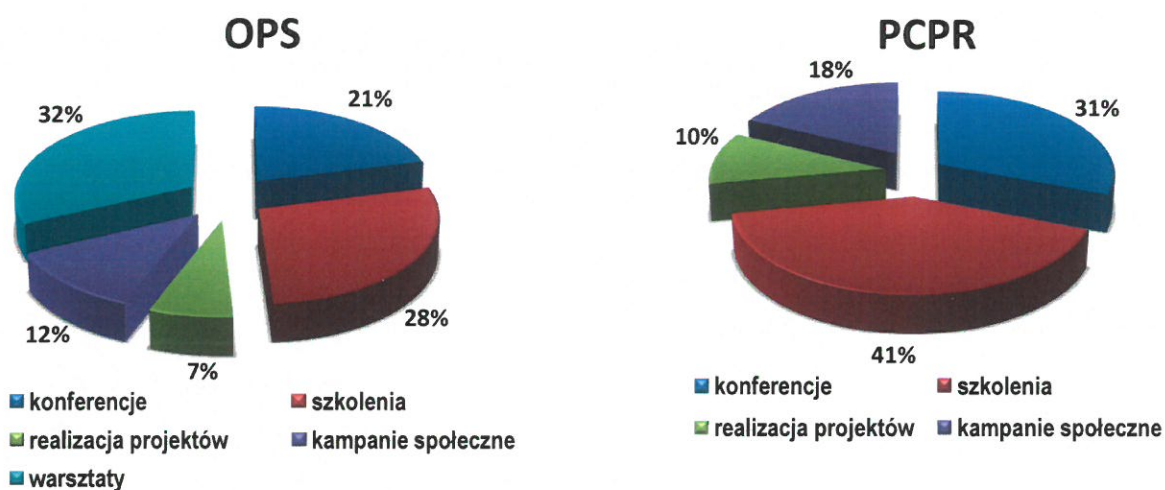
Klub Integracji Społecznej to jednostka, której celem jest udzielanie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. KIS zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową³.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w czasie opracowywania monitoringu programu funkcjonowało 13 Klubów Integracji Społecznej. Liczba uczestników zajęć w roku dokonywania monitoringu programu to: 2 718 osób.

11. Liczba zorganizowanych kampanii społecznych, konferencji, szkoleń.

Głównymi mechanizmami rozpowszechniania wiedzy, podnoszenia świadomości wśród społeczeństwa na temat przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym prowadzącym do wykluczenia społecznego jest organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć takich jak: kampanie, konferencje, szkolenia itp. Taki rodzaj informowania gwarantuje bezpośredni kontakt ze społeczeństwem.

Wykres 6. Narzędzia rozpowszechniające przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu OPS/PCPR w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

^{3 3} Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. Dz.U.2003 Nr 122 poz.1143

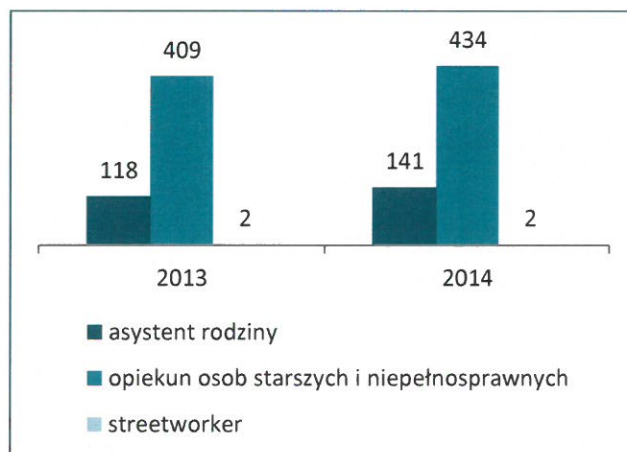
12. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej

W 2014 roku na terenie województwa świętokrzyskiego w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej zatrudnionych było **2 901** osób, z czego:

- **138** osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych (co stanowi 5% ogółu kadry jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej),
- **801** osób zatrudnionych na stanowiskach pracownika socjalnego (28% kadry zatrudnionej w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej),
- **1 962** osób zatrudnionych na innych stanowiskach (67% ogółu pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej).

Najbardziej interesujące z punktu widzenia realizacji celów programu są dane dotyczące zatrudnienia pracowników na następujących stanowiskach: asystenta rodziny, animatora społecznego, opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych, streetworkerów.

Wykres 7. Liczba pracowników zatrudnionych w jednostkach pomocy i integracji społecznej na poszczególnych stanowiskach regionu świętokrzyskiego w 2013-2014 roku

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

W latach obejmujących monitoring programu obserwujemy wzrost zatrudnienia pracowników ośrodków pomocy społecznej. Największy wzrost zatrudnienia można zaobserwować na stanowisku asystenta rodziny- liczba pracowników zwiększyła się o **16,3%** w stosunku do roku poprzedniego. Streetworkerów zatrudnia jedynie miasto Kielce, ich liczba (2 pracowników) jest niezmienna na przestrzeni lat 2013-2014. Niestety w żaden ośrodkach pomocy społecznej nie zatrudnia animatorów społecznych. W ankietach z 4 gmin:

Kluczewsko, Szydłów, Bałtów oraz Gowarczów nie podano stanu zatrudnienia na w/w stanowiskach.

CEL OPERACYJNY II

Efektywny system wsparcia i opieki nad dziećmi i rodzinami wykluczonymi oraz zagrożonymi wykluczeniem społecznym.

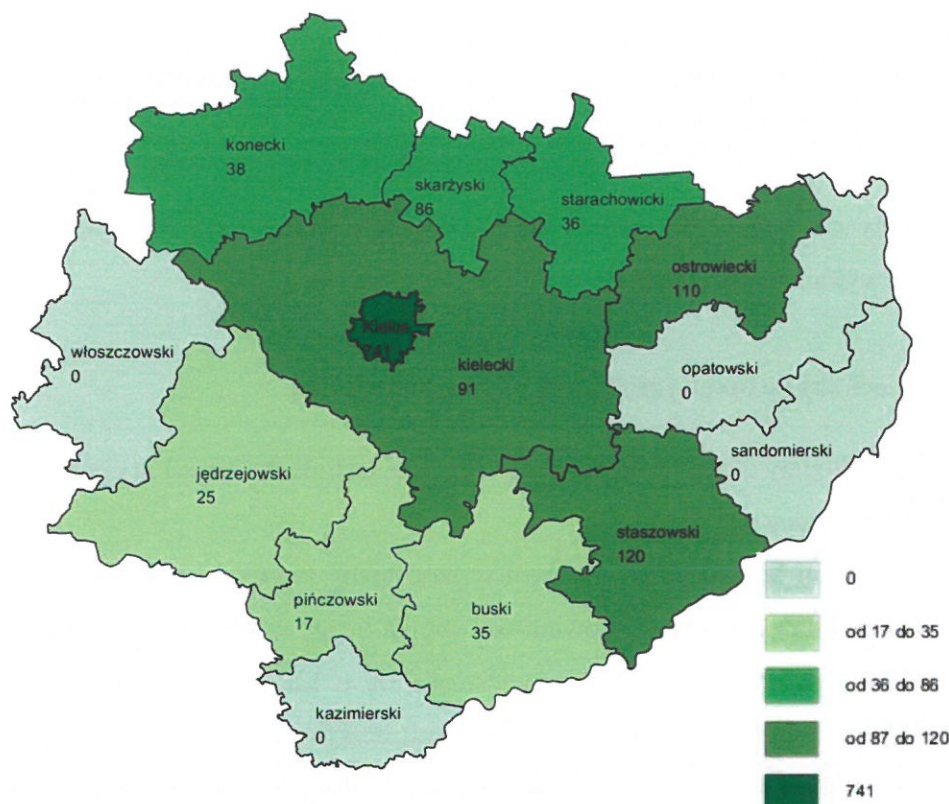
Kolejny cel operacyjny skupia się na wsparciu dzieci i rodzin wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. Dzieci objęte opieką żłobkową oraz przedszkolną

Żłobki i oddziały żłobkowe działające przy przedszkolach, sprawują opiekę nad dziećmi do lat 3 w czasie pracy rodziców.

Na przestrzeni lat 2013-2014 nastąpił wzrost liczby żłobków i oddziałów żłobkowych. Rozwój infrastruktury żłobkowej spowodował wzrost liczby miejsc w placówkach – liczba ta wyniosła 1 299 miejsc w roku 2014 i zwiększyła się o 129 w porównaniu do roku 2013 (oferowanych było 1170 miejsc). Pomimo wzrostu liczby żłobków nadal obserwowany jest deficyt liczby miejsc w placówkach w stosunku do zapotrzebowania. W roku 2014 liczba dzieci którym nie przyznano miejsca wyniosła 217 jest to niemal o połowę mniej niż w roku 2013 (z 405 w roku 2013 do 217 w roku 2014).

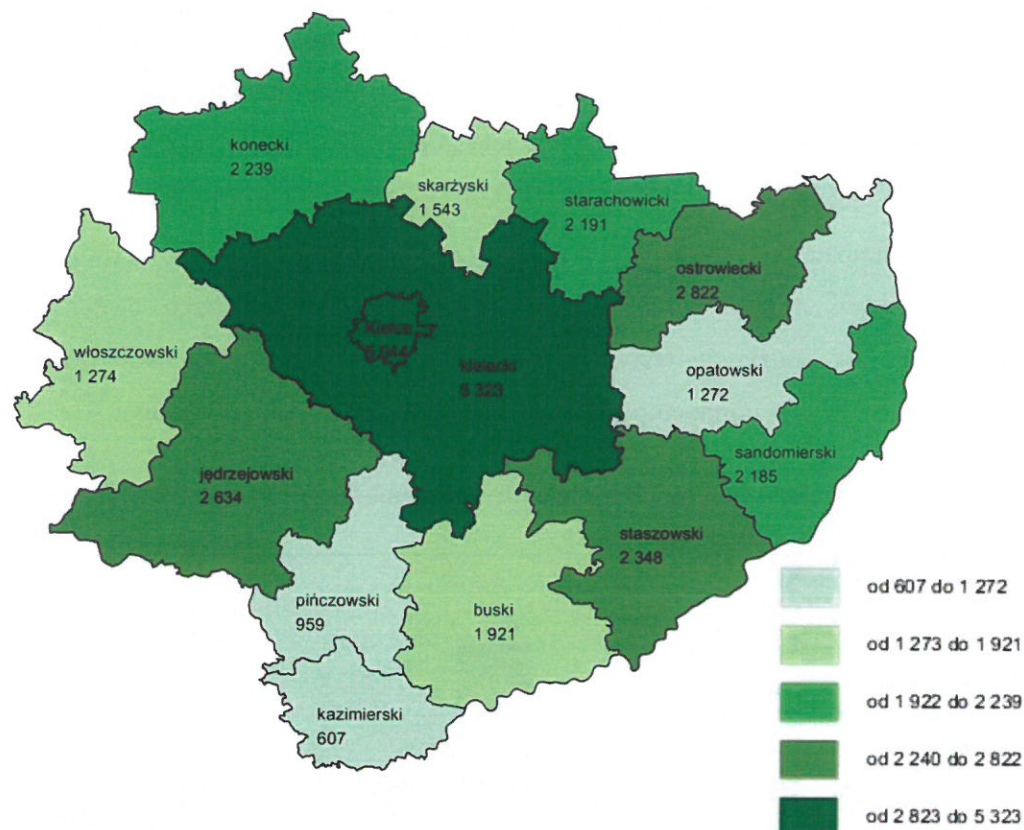
Mapa 6. Liczba dzieci objętych opieką żłobkową wg powiatów w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Liczba publicznych i niepublicznych przedszkoli wraz z liczbą oddziałów przyszkolnych przy szkołach podstawowych, punktów przyszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na terenie gminy bądź miasta na prawach powiatu wraz z oddziałami przyszkolnymi w szkołach podstawowych na terenie województwa świętokrzyskiego w 2014 roku wyniosła **679** placówek. W porównaniu do roku 2013, w którym nastąpił znaczny wzrost liczby przedszkoli (w roku 2013 funkcjonowało o 92 przedszkola więcej niż w roku 2012), w roku 2014 nastąpił spadek liczby placówek o 19 przedszkoli.

Mapa 7. Liczba dzieci objętych opieką w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach) wg powiatów w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

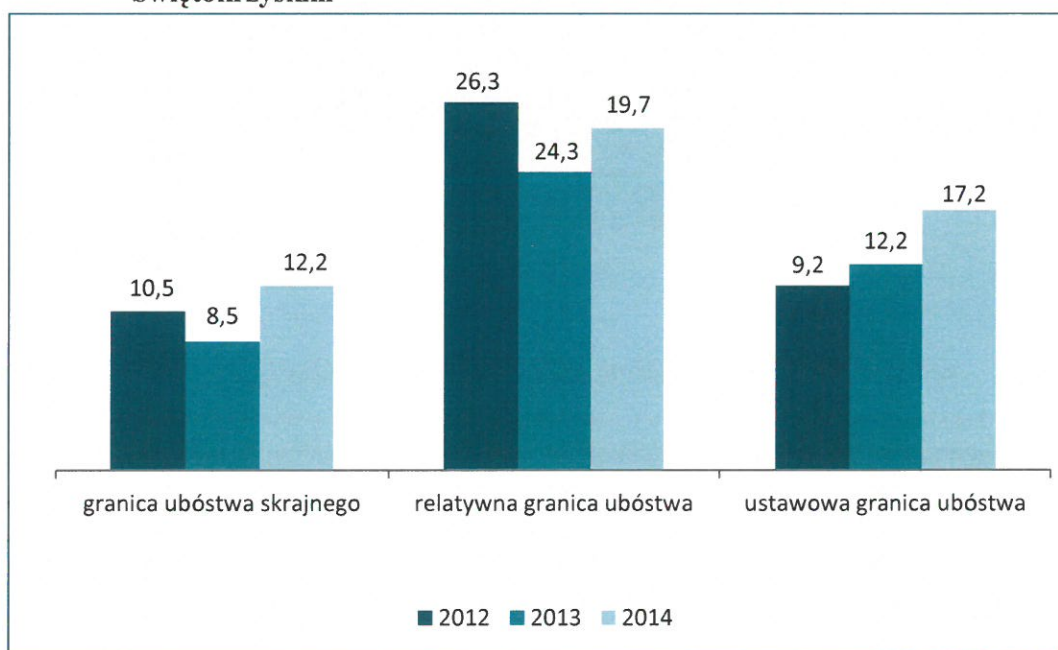
Publiczne i niepubliczne przedszkola w województwie świętokrzyskim dysponowały łączną liczbą miejsc wynoszącą **32 362**. Na przestrzeni lat 2012-2014 obserwujemy systematyczny spadek liczby dzieci, którym nie przyznano miejsca w przedszkolu. W 2014 roku miejsca w placówce nie otrzymało **519** dzieci w wieku przedszkolnym.

2. Poziom ubóstwa (skrajne, ustawowe, relatywne) w regionie.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, realizując ustawowe zadanie samorządu województwa dotyczące rozpoznawania przyczyn ubóstwa, cyklicznie dokonuje analizy dotyczącej problemu ubóstwa w województwie.

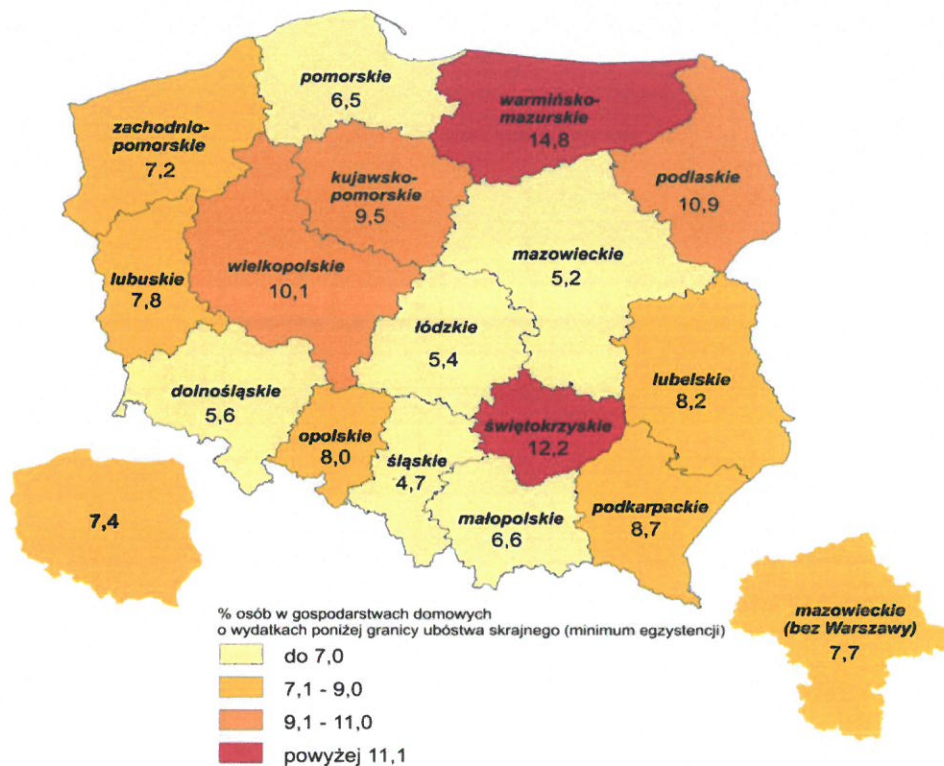
W celu zdiagnozowania poziomu ubóstwa dokonano analizy danych GUS, a także opracowano na potrzeby analizy wewnątrzregionalnego zróżnicowania zasięgu ubóstwa indeks ubóstwa. W skład indeksu weszły następujące zmienne: stopa bezrobocia, liczba osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie mieszkańców, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wskaźnik deprivacji lokalnej – liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców, wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej, liczba osób w rodzinach wielodzietnych otrzymujących pomoc w łącznej liczbie osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, liczba osób w rodzinach niepełnych korzystających z pomocy w łącznej liczbie osób w rodzinach otrzymujących pomoc społeczną. Na podstawie wartości indeksu ubóstwa określony został poziom zagrożenia ubóstwem w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.

Wykres 8. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem ekonomicznym w 2013 roku w województwie Świętokrzyskim

Źródło: Analiza pn. „Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim” 2014 - ROPS

Mapa 8. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym w 2013 r. wg województw-Polska

Źródło: Analiza pn. „Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim” 2014-ROPS

Analizując dane dotyczące zasięgu ubóstwa w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2011-2014 obserwujemy, iż w okresie od 2011 do 2013 w przypadku zasięgu ubóstwa mierzonego według granicy ubóstwa skrajnego oraz relatywnej granicy ubóstwa występowała tendencja spadkowa. Z odwrotnym trendem spotkaliśmy się w przypadku analizy zjawiska ubóstwa mierzonego według ustawowej granicy ubóstwa. W przypadku pomiaru z zastosowaniem ustawowej granicy ubóstwa, wpływ na wielkość tego wskaźnika miała zmiana kryteriów dostępu do świadczeń pomocy społecznej tj. poprzez podniesienie progu interwencji socjalnej zwiększyła się potencjalna grupa osób uprawnionych do pobierania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Jak wynika z danych GUS w roku 2014 w regionie świętokrzyskim odnotowano zahamowanie trendu spadkowego i wzrost odsetka osób w rodzinach dotkniętych problemem ubóstwa mierzonego według wszystkich trzech granic stosowanych w metodologii GUS.

Tabela 1. Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim

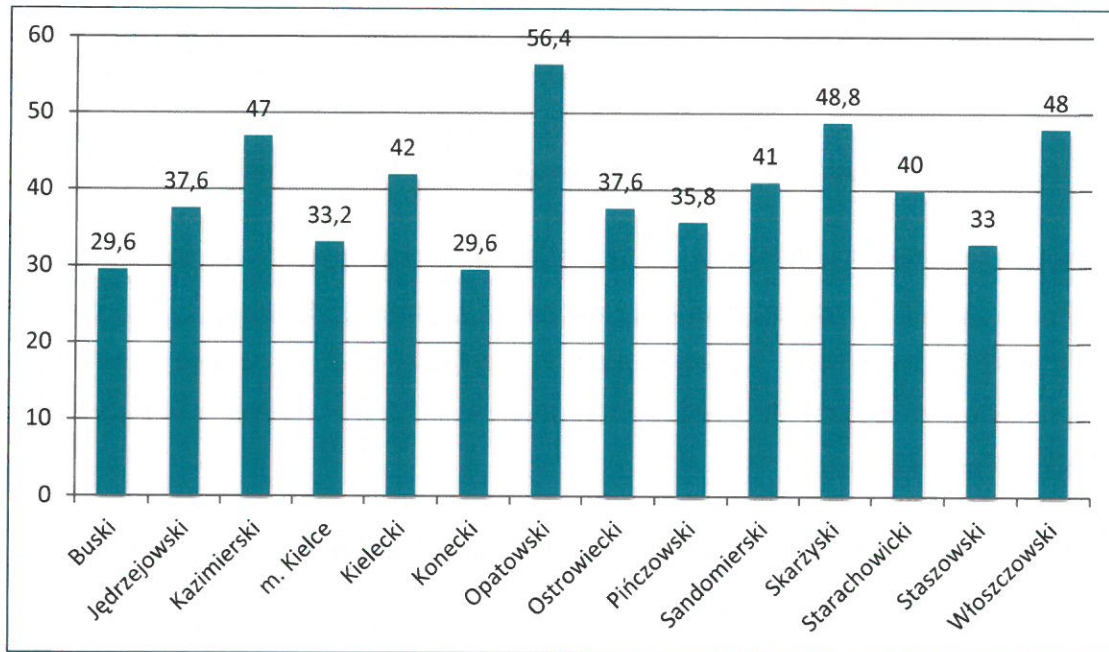
L.p.	Powiat	Stopa bezrobocia	Długotrwale bezrobocie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie	Dochody i wydatki JST na 1 mieszkańca	Wskaźnik deprivacji lokalnej	Długotrwale korzystający z pomocy społecznej	Indeks rodzin wielodzietnych	Ranking
1	Buski	1	2,4	8	1	7,2	6	4	29,6
2	Jędrzejowski	4	10,8	1	4	7,2	3,6	7	37,6
3	Kazimierski	3	10,8	9	6	2,4	10,8	5	47
4	m.Kielce	2	7,2	9	2	1,2	10,8	1	33,2
5	Kielecki	5	3,6	7	6	10,8	3,6	6	42
6	Konecki	7	3,6	3	1	10,8	1,2	3	29,6
7	Opatowski	7	10,8	8	6	6	9,6	9	56,4
8	Ostrowiecki	6	4,8	7	6	8,4	2,4	3	37,6
9	Pińczowski	2	8,4	7	4	3,6	4,8	6	35,8
10	Sandomierski	3	8,4	4	5	10,8	4,8	5	41
11	Skarżyski	9	8,4	6	9	6	8,4	2	48,8
12	Starachowicki	4	6	8	7	4,8	7,2	3	40
13	Staszowski	3	1,2	4	2	8,4	8,4	6	33
14	Włoszczowski	3	9,6	6	6	4,8	9,6	9	48

* Wartość uzyskanych wskaźników pomnożona została x 1,2

Źródło: Opracowanie własne ROPS

Indeks zagrożenia ubóstwem jest narzędziem umożliwiającym dokonanie rankingu powiatów pod względem zagrożenia ubóstwem. Według założonych w analizie przedziałów zagrożenie ubóstwem w stopniu bardzo wysokim odnotowano w powiecie opatowskim. Trzy powiaty są zagrożone ubóstwem w stopniu wysokim, są to: kazimierski, skarżyski oraz włoszczowski. W pięciu powiatach województwa odnotowano zagrożenie ubóstwem w stopniu średnim, natomiast relatywnie najkorzystniejsza sytuacja występuje w powiatach: buskim, koneckim, m. Kielce, pińczowskim, kazimierskim oraz staszowskim. Dane o stopniu zagrożenia ubóstwem w województwie, otrzymano sumując ranking końcowy uzyskany z danych cząstkowych poszczególnych wskaźników w podziale na powiaty, a następnie podzielono przez ilość powiatów. Tym samym, otrzymano ogólny wskaźnik dla województwa wynoszący **39,79**.

Tabela 2. Indeks ubóstwa- ranking powiatów woj. świętokrzyskiego 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie opracowania Analiza pn. „Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim”, 2014r.

3. Liczba dzieci i młodzieży objętej pomocą z powodu sieroctwa/eurosieroctwa.

Eurosieroctwo jest negatywnym skutkiem migracji zarobkowej jednego lub obojga rodziców w wyniku którego dzieci pozostają pod opieką drugiego współmałżonka, dziadków, dalszej rodziny, a nawet same. Ze względu na czas nieobecności rodziców wyróżnia się okresowe rodziny migracyjne oraz długotrwałe rodziny migracyjne – okres nieobecności rodzica od jednego roku do kilkunastu lat.

Krajami do których Polacy udawali się najczęściej w 2013 były: Niemcy (36%), Wielka Brytania(21%), Belgia (9%), Holandia (9%), Włochy (6%), Francja (6%) oraz Stany Zjednoczone (5%).⁴

Ankietowane przez ROPS, ośrodki pomocy społecznej z regionu wskazały, że szacunkowa liczba dziećmi i młodzieży objętych pomocą z powodu eurosieroctwa, w których co najmniej jeden rodzic pracuje za granicą, wyniosła w 2013 roku 14 osób zaś w 2014- 12 osób. Natomiast powiatowe centra pomocy społecznej wskazały ogółem liczbę 29 dzieci i młodzieży objętych pomocą społeczną z powodu eurosieroctwa. Z zestawienia danych jasno wynika, że instytucje pomocy społecznej w regionie nie posiadają danych adekwatnych do stanu faktycznego, gdyż w Polsce problem eurosieroctwa dotyka co 5 dziecko. Ponadto

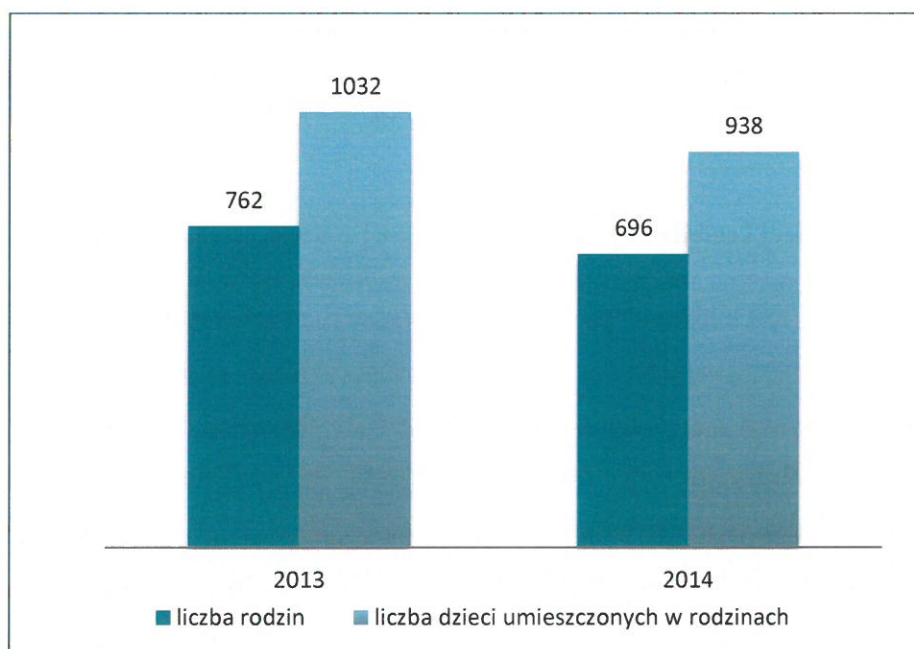
⁴ M. Barańska, *Migracje zarobkowe i zjawisko eurosieroctwa*, str. 4

problem eurosieroctwa jest zjawiskiem trudnym do zdiagnozowania, eurosieroty niechętnie ujawniają swoją sytuację rodzinną, bądź też nauczyciele nie wyróżniają dzieci migrantów spośród innych uczniów. Często również wstydzą się swojej sytuacji (zaniżona samoocena).

4. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych/niespokrewnionych.

Rodzina zastępcza spokrewniona, to taka w której opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka zobowiązani do alimentacji, tj. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo. Rodzinie zastępczej spokrewnionej przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w kwocie nie niższej niż 660 zł miesięcznie.

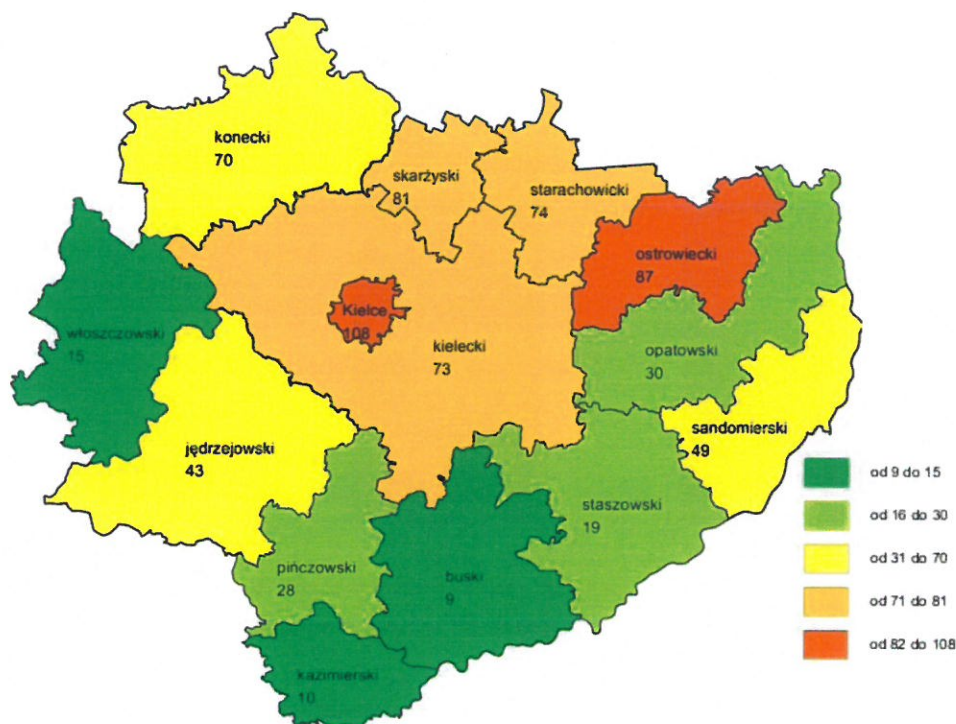
Wykres 9. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2014 roku wyniosła 696 i w odniesieniu do roku poprzedniego była mniejsza o 66 rodziny tego typu. W województwie świętokrzyskim widoczny jest systematyczny spadek liczby rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem.

Mapa 9. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2014 roku w województwie świętokrzyskim

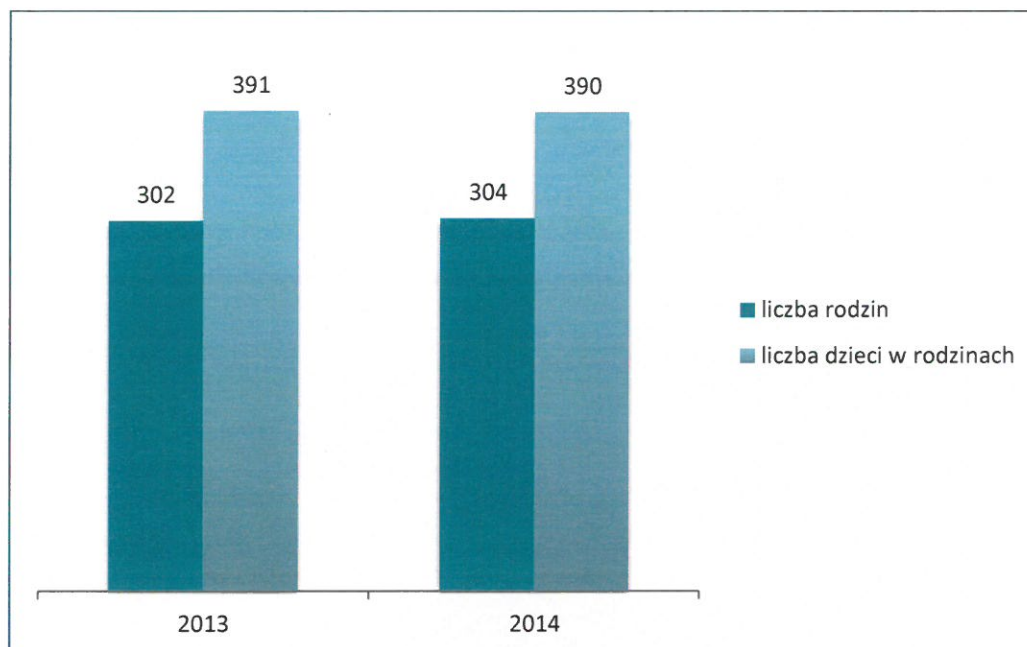
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Mapa prezentuje liczbę rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w m. Kielce i powiecie ostrowieckim, najmniej w powiecie buskim i powiecie kazimierskim.

5. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych.

Rodziny niezawodowe – tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępni lub rodzeństwem dziecka, w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi. Rodzinie zastępczej niezawodowej przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w kwocie nie niższej niż 1000 zł miesięcznie.

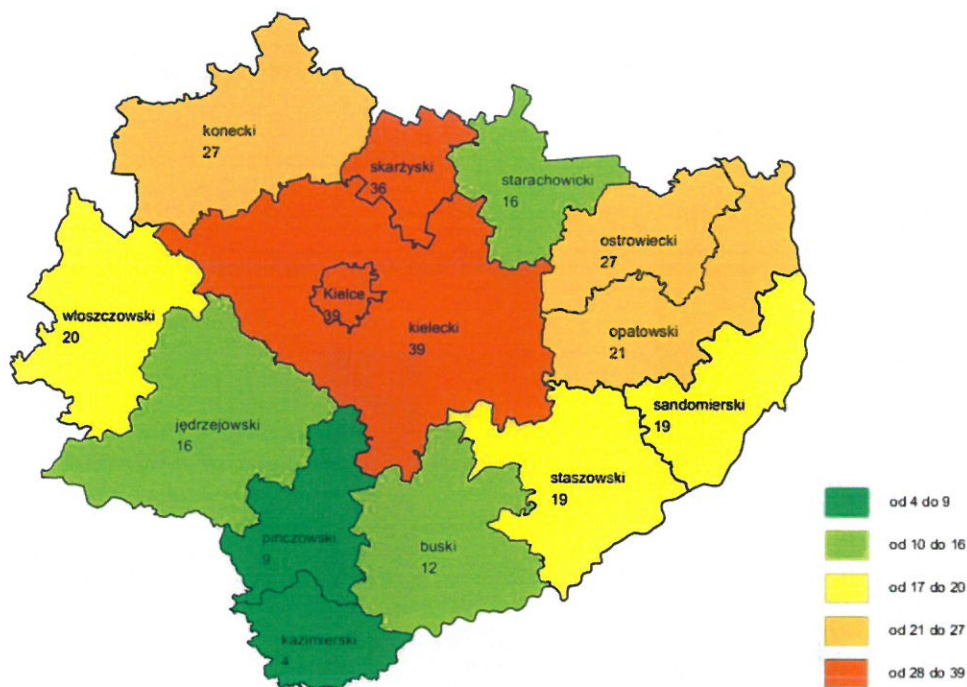
Wykres 10. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2013 – 2014 zaobserwować można stabilnie utrzymujący się poziom liczby rodzin zastępczych niezawodowych. W roku 2014 funkcjonowały 304 tego typu rodziny – widoczny jest wzrost w odniesieniu do roku 2013 o zaledwie 2 rodziny. Kwota świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych niezawodowych w roku oceny ukształtowała się na poziomie 4 664 831 zł.

Mapa 10. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w 2014 roku wg powiatów w woj. świętokrzyskim

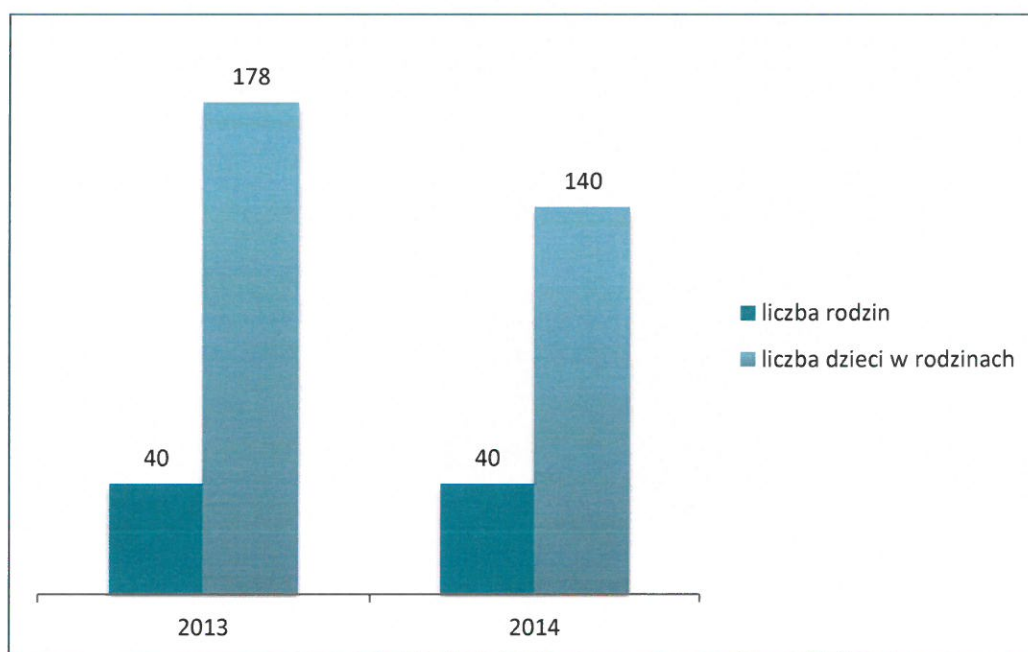
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Mapa prezentuje liczbę rodzin zastępczych niezawodowych w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w m. Kielce, powiecie kieleckim i powiecie skarżyskim. Natomiast najmniej w powiecie kazimierskim i pińczowskim.

Rodziny zawodowe – oprócz świadczenia pieniężnego na utrzymanie każdego umieszczonego w nich dziecka, przysługuje także wynagrodzenie w wysokości minimum 2 000 zł miesięcznie (brutto). W zawodowej rodzinie zastępczej umieszcza się dzieci na pobyt długoterminowy lub w przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesiące (w szczególnych sytuacjach pobyt może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej). W przypadku tego typu rodzin wysokość wynagrodzenia jest zależna od liczby i stanu zdrowia umieszczonych dzieci, przy czym rodzina zastępcza otrzymuje wynagrodzenie także za okres pozostawania w gotowości do przyjęcia dziecka. Każdej rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniu

o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek w kwocie nie niższej niż 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka.

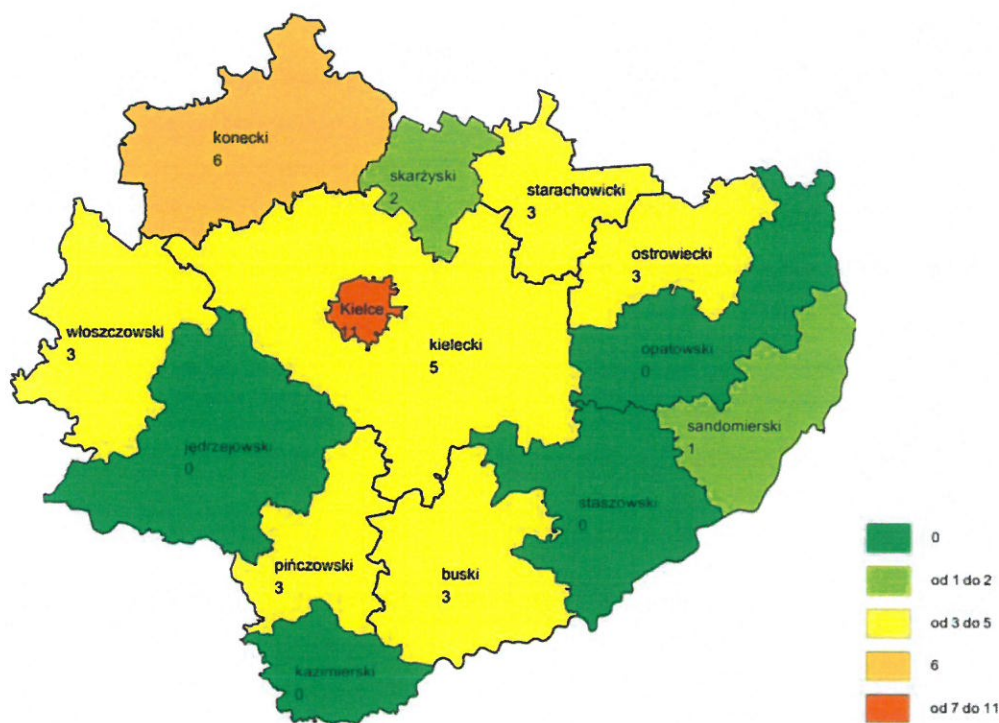
Wykres 11. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

W analizowanym okresie 2013 – 2014, zaobserwowano stałą liczbę rodzin zastępczych zawodowych oraz systematyczny spadek liczby (o 21) dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Wśród zawodowych rodzin zastępczych w roku 2014 funkcjonowało 6 rodzin zastępczych specjalistycznych, 13 rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i 17 rodzin prowadzi rodzinny dom dziecka. Kwota świadczeń przeznaczona dla tego typu rodzin wyniosła w 2014 roku w województwie 1 620 186 zł.

Mapa 11. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w 2014 roku wg powiatów woj. świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Powyższa mapa prezentuje liczbę rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w m. Kielce, natomiast brak rodzin zastępczych zawodowych występuje w powiecie: jędrzejowskim, kazimierskim, staszowskim oraz opatowskim.

6. Liczba dzieci znajdujących się w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności: bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne, religijne i zdrowotne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi bliskimi (chyba, że sąd postanowi inaczej).

Tabela 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w woj. świętokrzyskim w latach 2013-2014

Łączna liczba dzieci z podziałem na wiek umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2013r.						Liczba placówek w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu	Ilość miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu
	0-11	2-31	4-6 l	7-13 l	14-18 l		
Buski	0	2	3	22	32	2	60
Jędrzejowski	2	3	3	15	27	3	62
Kazimierski	0	1	3	5	3	1	30
Kielce	0	0	1	11	20	6	91
Kielecki	2	0	4	9	1	5	38
Konecki	0	1	0	2	6	3	39
Opatowski	0	0	1	3	1	1	28
Ostrowiecki	0	3	4	21	42	3	66
Pińczowski	0	1	1	5	2	0	0
Sandomierski	1	1	6	17	18	1	40
Skarżyski	0	0	8	10	10	1	30
Starachowicki	1	0	0	11	22	4	42
Staszowski	2	0	2	2	0	1	6
Włoszczowski	0	0	0	3	1	1	5
RAZEM	8	12	36	136	185	32	537

Łączna liczba dzieci z podziałem na wiek umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2014r.						Liczba placówek w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu	Ilość miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu
	0-11	2-31	4-6 l	7-13 l	14-18 l		
Buski	0	2	3	16	30	2	60
Jędrzejowski	4	3	6	16	28	7	75
Kazimierski	0	0	1	7	5	4	56
Kielce	1	1	1	16	17	7	99
Kielecki	0	0	1	11	8	5	38
Konecki	0	0	1	2	3	3	39
Opatowski	0	0	1	2	2	1	28
Ostrowiecki	1	0	3	20	35	2	60
Pińczowski	0	0	2	4	4	0	0
Sandomierski	1	2	3	16	14	4	46
Skarżyski	0	0	0	8	19	1	30
Starachowicki	0	1	0	15	20	4	44
Staszowski	2	0	1	3	0	1	6
Włoszczowski	0	0	0	1	3	1	5
RAZEM	9	9	23	137	188	42	586

Źródło: Opracowanie własne ROPS

Według danych otrzymanych z powiatów na terenie województwa świętokrzyskiego, liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2013 roku wyniosła 537. W porównaniu do roku 2014 nastąpił wzrost o 49 dzieci, gdzie w placówkach umieszczonych było 586 dzieci.

7. Liczba dzieci adoptowanych

Przysposobienie dziecka ma na celu zaradzenie sieroctwu społecznemu. Pośrednio służy także małżeństwom niepełnym. Stanowi formę realizacji ich pragnień do bycia rodzicami.

Na podstawie danych przekazanych przez Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w 2013 roku przysposobionych zostało: 70 dzieci, zaś w 2014 tylko 45. Reasumując, liczba adopcji w regionie uległa znacznej zmianie.

Tabela 4. Dzieci przysposobione w woj. świętokrzyskim w latach 2013-2014

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci	
		2013	2014
1	Dzieci przysposobione, z tego w wieku:	70	45
1.1	poniżej 1 roku życia	13	7
1.2	od 1 roku do 4 lat	31	14
1.3	od 5 lat do 9 lat	18	16
1.4	10 i więcej lat	8	8
2	Dzieci przysposobione, z tego		
2.1	dziewczęta	40	21
2.2	chłopcy	30	24
3	Dzieci przysposobione z orzeczeniem o niepełnosprawności	2	0
4	Dzieci wg miejsca pobytu przed przysposobieniem, w tym:		
4.1	w pieczy instytucjonalnej	17	4
4.2	w rodzinnej pieczy zastępczej	42	26
4.3	w rodzinie biologicznej	11	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego

8. Liczba założonych niebieskich kart.

Niebieska Karta jest to procedura, która może zostać zainicjowana przez Policję, Ośrodek Pomocy Społecznej lub Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dotyczy ona członków rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

Analiza tego zjawiska została dokonana z wykorzystaniem danych pochodzących z Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach.

Prezentowane dane Świętokrzyskiej Policji zestawione zostały na przestrzeni lat 2013-2014, co daje możliwość obserwacji dynamiki zmian w obszarze przemocy w rodzinie i jest kontynuacją diagnozy opracowanej na potrzeby Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 r.

Tabela 5. Liczba założonych Niebieskich kart w 2013 roku w woj. świętokrzyskim

Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”	2013	2014
Liczba formularzy wszczynających procedurę	1765	2951
Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury	407	542
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” Ogółem	2172	3493

Źródło: KWP w Kielcach

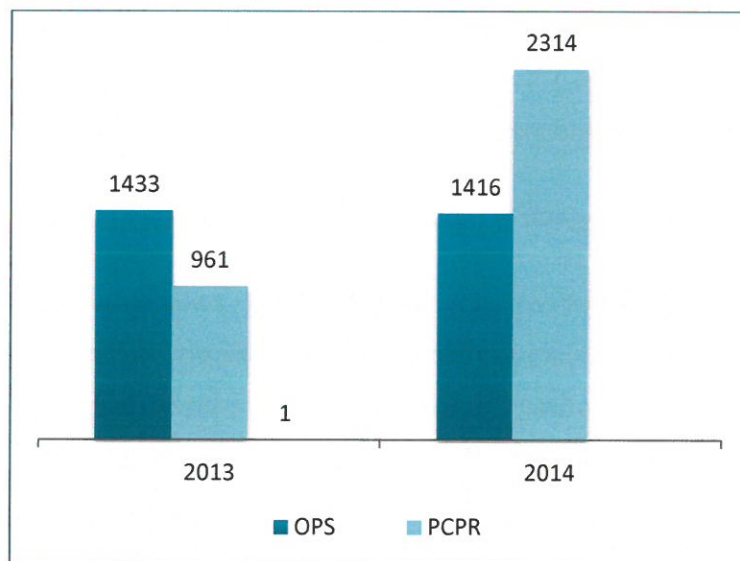
W 2014 roku wyraźnie zaznacza się tendencja wzrostowa w ilości wypełnionych „niebieskich kart” w odniesieniu do roku 2013. W roku 2014 liczba wypełnionych „niebieskich kart” wzrosła aż o 1321 formularzy. Funkcjonariusze Policji w województwie świętokrzyskim w ubiegłym roku sporządzili **3493** „niebieskich kart”, z czego 2951 były to formularze wszczynające procedurę, natomiast 542 to liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury.

9. Liczba rodziców objętych projektem nauki i kompetencji wychowawczych.

Komunikacja z dzieckiem jest kluczem do mądrego wychowania. Znajomość zasad skutecznej komunikacji poprawi relację z dzieckiem, pozwoli na budowanie satysfakcjonujących więzi rodzinnych. Znajomość najczęściej popełnianych błędów

komunikacyjnych ułatwi rozmowę z dzieckiem i daje możliwość merytorycznej dyskusji. Najważniejsze w komunikacji jest wskazanie dziecku sposobu zachowania nacechowanego zrozumieniem, godnością i tolerancją. Właściwe komunikowanie się służy wzmocnieniu samooceny i budowaniu pozytywnego obrazu własnej osoby przez dziecko. Podniesienie kompetencji wychowawczych pozwala na poznanie alternatywnych dróg rozwiązywania konfliktów powstałych pomiędzy rodzicami a dziećmi.

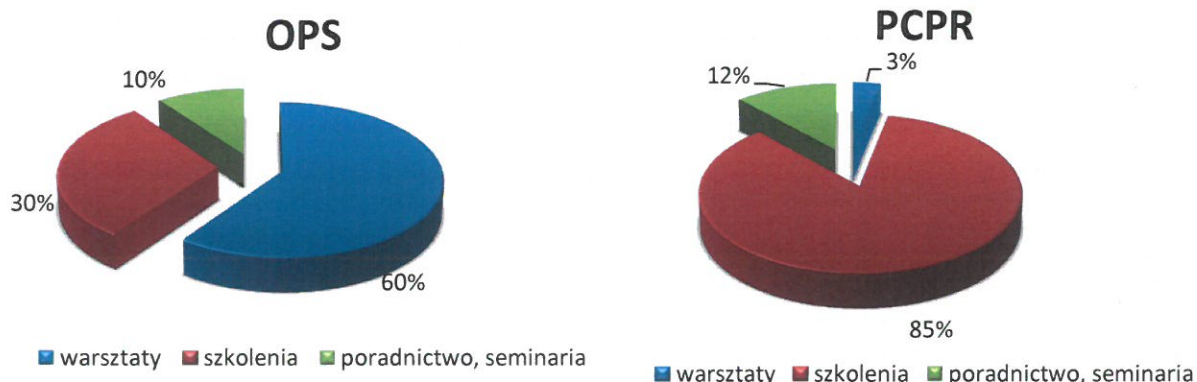
Wykres 12. Liczba osób biorących udział w działaniach podnoszących kompetencje wychowawcze organizowane przez OPS/PCPR w woj. świętokrzyskim w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W działaniach mających na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych organizowanych przez OPS/PCPR w 2014 roku wzięło w sumie 3 730 osób co stanowi wzrost o 1 336 uczestników w porównaniu do roku 2013.

Wykres 13. Formy podnoszenia kompetencji wychowawczych

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Głównymi działaniami zmierzającymi do poprawy kompetencji wychowawczych w ośrodkach pomocy społecznej były warsztaty dla rodziców (60%) natomiast najczęstszą formą nauki kompetencji wychowawczych w PCPR były szkolenia – 85%.

10. Liczba działań podjętych w partnerstwie międzysektorowym.

Partnerstwo międzysektorowe jest dobrowolnym, świadomym oraz strategicznym traktatem partnerów reprezentujących różne sektory: publiczny, komercyjny i pozarządowy. Zostaje ono zawarte w celu realizacji założeń rozwoju zrównoważonego i wszyscy partnerzy wspólnie ponoszą ryzyko, jak również dzielą się korzyściami wynikającymi z realizacji celów. Angażuje różne sektory w procesy kreowania nowego modelu polityki społecznej, co umożliwia przezwyciężenie sektorowych ograniczeń i wykorzystanie posiadanego potencjału, bez których realizacja i zasady zrównoważonego rozwoju nie byłaby możliwa.

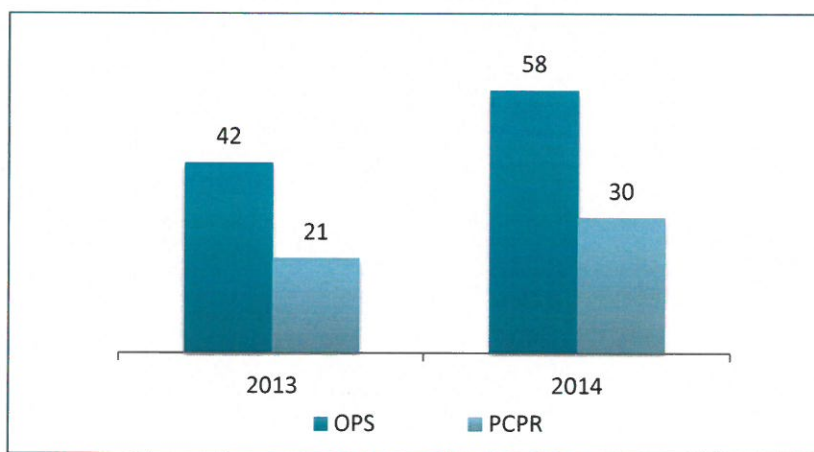
Z analizy ankiet wynika, że zawiązywanie partnerstw międzysektorowych w zakresie przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego nie jest rozpowszechnioną formą działania. Miała zastosowanie w zaledwie 3 powiatach (tj. 21,4% ogółu): buskim, kieleckim oraz opatowskim, gdzie realizowane były wspólne działania z instytucjami rynku pracy.

Natomiast na poziomie samorządów gminnych współpracę zawarło 7 gmin (tj. 6,7% ogółu): Bieliny, m. Kielce, Sadowie, Kunów, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Mirzec, gdzie zawarto partnerstwa z instytucjami rynku pracy, stowarzyszeniami, a także organizacjami pozarządowymi, podmiotami reintegracji społeczno - zawodowej oraz lokalnymi grupami działania.

11. Liczba interwencji z powodu konfliktów rówieśniczych.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2013 roku w celu rozpoznania skali zjawiska agresji rówieśniczej zlecił do realizacji badanie pn. „Zjawisko agresji w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz środowisku rodzinnym województwa świętokrzyskiego”. Na podstawie tego badania wnioskować można, że najpowszechniejszym rodzajem przemocy pomiędzy uczniami jest „obrażanie słowne” (średnia 0,64 - 12,9% częstych zachowań). Na uwagę zasługuje również wysoka ranga przemocy o charakterze seksualnym: pocałowanie kogoś wbrew woli tej osoby (średnia 0,42 - 9,3%). Stosunkowo nowym zjawiskiem jest „cyberbullyingu” tj. jest korzystaniem z technologii komunikacyjnych intencjonalnie w powtarzalnych lub szeroko rozpowszechnionych aktów przemocy i czynienia szkody emocjonalne. Z tego typu formą przemocy spotkało się 7,7%, 4 uczniów stwierdziło, że występuje on często. Stosunkowo rzadko wystąpiły w badanej grupie symptomy przemocy fizyczno-gwałtownej. Na pobicie z użyciem groźnego narzędzia wskazało 3,3% uczniów, a na pobicie z uszkodzeniem ciała 3,5%.

Wykres 14. Liczba podjętych interwencji z powodu konfliktów rówieśniczych w woj. świętokrzyskim w latach 2013-2014

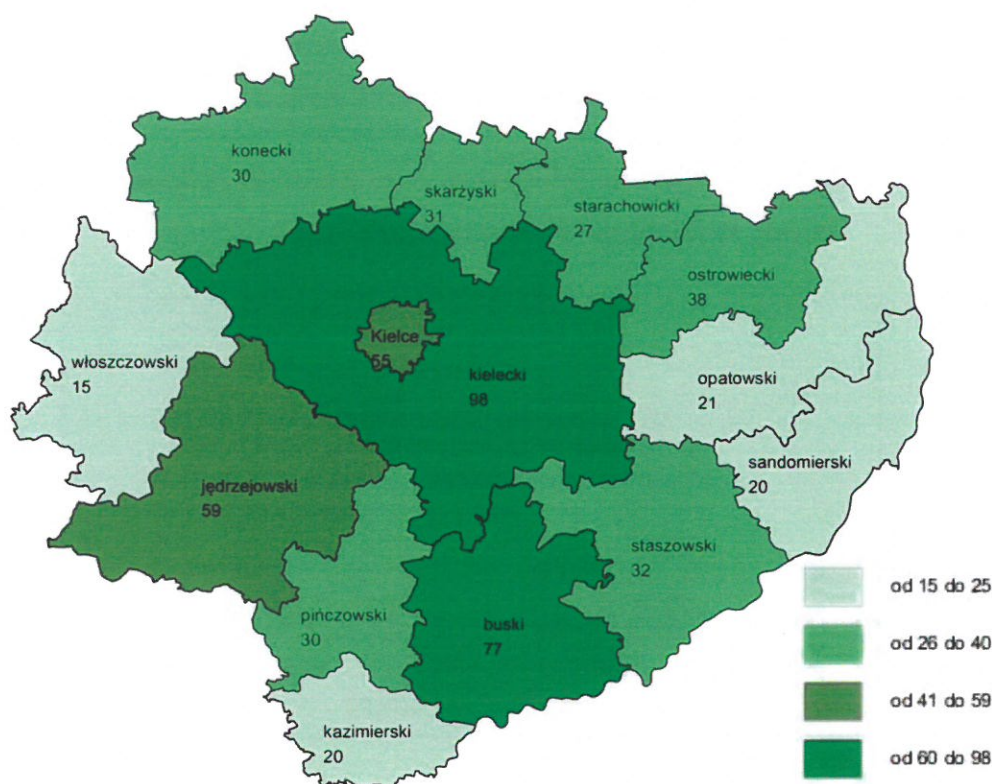
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Na podstawie badania ankietowego zaobserwować można wzrost podjętych interwencji z powodu konfliktów rówieśniczych. Powiatowe centra pomocy rodzinie w 2014 wykazały wzrost o 9 interwencji, z 21 do 30, natomiast ośrodki pomocy społecznej wykazały wzrost o 16 (z 42 do 58) w stosunku do roku 2013.

12. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia pozalekcyjne do świetlic, klubów itp.

Do tego typu placówek zalicza się placówki kulturalne posiadające z reguły jedno pomieszczenie, niezbędny sprzęt i obejmujące swym zasięgiem działania małe grupy środowiskowe. Działalność prowadzona jest zasadniczo przez działaczy społecznych przy pomocy kierownika świetlicy. W grupie tych podmiotów mieszczą się świetlice środowiskowe, socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe jako placówki pozaszkolne.

Mapa 12. Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w województwie świętokrzyskim w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZP

W 2014 roku liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży na terenie województwa świętokrzyskiego wyniosła ogółem 553 z czego 292 (53%) to świetlice przyszkolne. Region świętokrzyski charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem pod względem liczby świetlic. Najwięcej świetlic funkcjonuje w powiecie kieleckim (98) oraz buskim (77), zaś najmniej - po 20 w powiecie sandomierskim i kazimierskim oraz 15 we Włoszczowie.

13. Liczba programów integracji rodzin szczególnego ryzyka realizowanych przez samorzady powiatowe.

Według badania ankietowego dokonanego monitoringu głównymi działaniami zmierzającymi do integracji rodzin szczególnego ryzyka realizowanych przez samorzady powiatowe są:

- program osłonowy „Otwórz oczy-stop przemocy” skierowany na pomoc osobom zagrożonym przemocą w rodzinie;
 - projekt EFS „Schematom stop” skierowany na pomoc rodzinom wielodzietnym,
 - program "posiłek za pracę",
 - program integracji osób i rodzin szczególnego ryzyka,
- a także projekty systemowe realizowane w 2014 roku przez PCPR-y.

Tylko 5 powiatów wykazało aktywność w realizacji programów integrujących rodziny szczególnego ryzyka, są to: powiat buski, jędrzejowski, kielecki, konecki oraz opatowski. W ramach tego typu działań w 2014 roku udział wzięło **413** osób a w 2013 roku znacznie więcej, bo **2865** osób.

14. Liczba programów integracji osób i rodzin szczególnego ryzyka realizowanych przez samorzady gminne.

W realizacji programów integrujących rodziny szczególnego ryzyka jedynie 17 gmin wykazało aktywność. W ramach tych działań w 2014 roku udział wzięło **4926** osób, a w 2013 roku nieznacznie więcej- **5163** osób.

Głównymi działaniami zmierzającymi do integracji rodzin szczególnego ryzyka realizowanych przez samorzady gminne należały: grupy wsparcia dla osób bezdomnych, zagrożonych bezdomnością, matek samotnie wychowujących dzieci, niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi, dla kobiet uzależnionych od alkoholu, dla rodzin z problemem niepełnosprawności w tym dzieci z autyzmem, oraz projekty systemowe realizowane w 2014 roku przez OPS-y.

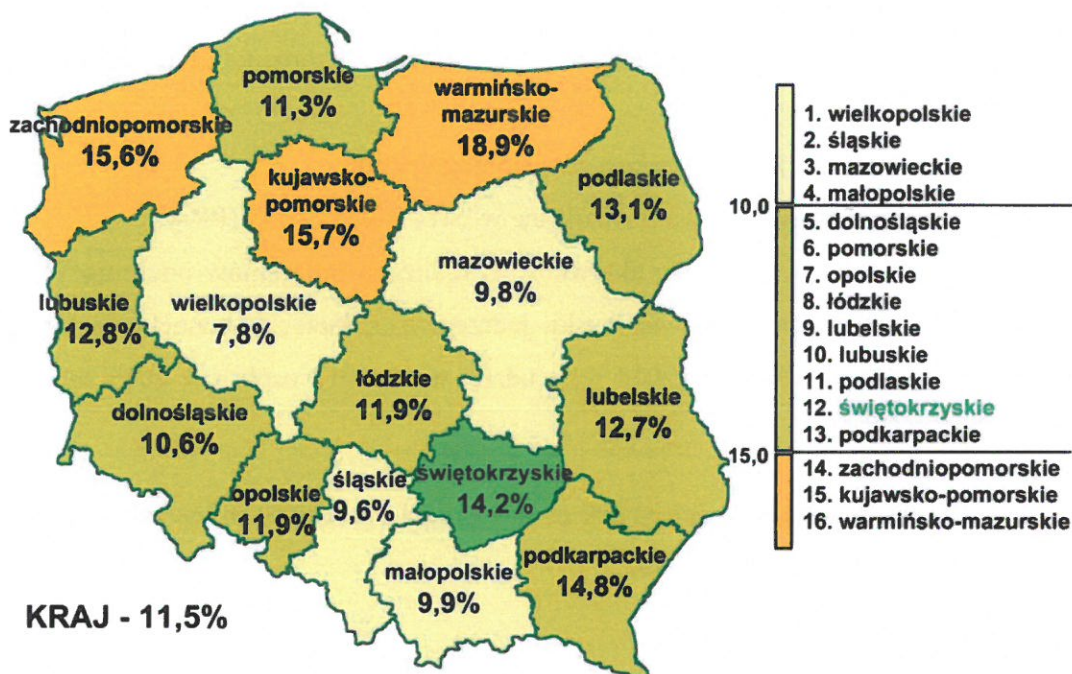
Cel operacyjny III

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych

1. Poziom bezrobocia na poziomie regionalnym i lokalnym.

Grupami społecznymi szczególnie narażonymi na zjawisko wykluczenia społecznego są osoby bezrobotne – najczęściej długotrwale bezrobotne i nie posiadające kwalifikacji zawodowych, kobiety samotnie wychowujące dzieci, osoby niepełnosprawne, starsze oraz bezdomne.

Mapa 13. Stopa bezrobocia według województw na koniec 2014 roku.

Źródło: WUP w Kielcach

Z danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach wynika, iż w województwie liczba bezrobotnych na koniec grudnia 2014 roku wyniosła **75 434 osoby**. W skali roku oznacza to **obniżenie poziomu bezrobocia o 14 690 osób**, tj. **16,3%** (wobec wzrostu o 3 416 osób, tj. 3,9% w 2013 r.). Na przestrzeni 2014 roku zarejestrowano 98 222 bezrobotnych, tj. o 9 249 osób mniej (8,6%) niż w 2013 roku⁵. Warto zaznaczyć, że liczba bezrobotnych w województwie na koniec 2014 roku była najniższa od 1999 roku.

Tabela 6. Poziom bezrobocia w powiatach na przestrzeni lat 2013-2014 w województwie świętokrzyskim.

	stopa w %	liczba w tys.	stopa w %	liczba w tys.
--	-----------	---------------	-----------	---------------

⁵ Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2014r., WUP Kielce 2015.

	2013		2014	
buski	9,4	3,5	8	2,9
jędrzejowski	15,2	5,5	13,4	4,7
kazimierski	13,7	2,3	12,7	2,1
kielecki	20,4	15,1	16,9	12,1
konecki	24,2	7,8	20,4	6,3
miasto Kielce	11,3	12,2	9,8	10,5
opatowski	23,1	5,7	20,8	5
ostrowiecki	22,5	9,2	19,1	7,6
pińczowski	10,7	1,9	9,5	1,7
sandomierski	13,3	5	11,3	4,2
skarżyski	27,9	7,7	24,9	6,7
starachowicki	18,1	7	14,9	5,5
staszowski	12,9	4,2	11,4	3,6
włoszczowski	15,1	3,2	12,9	2,7

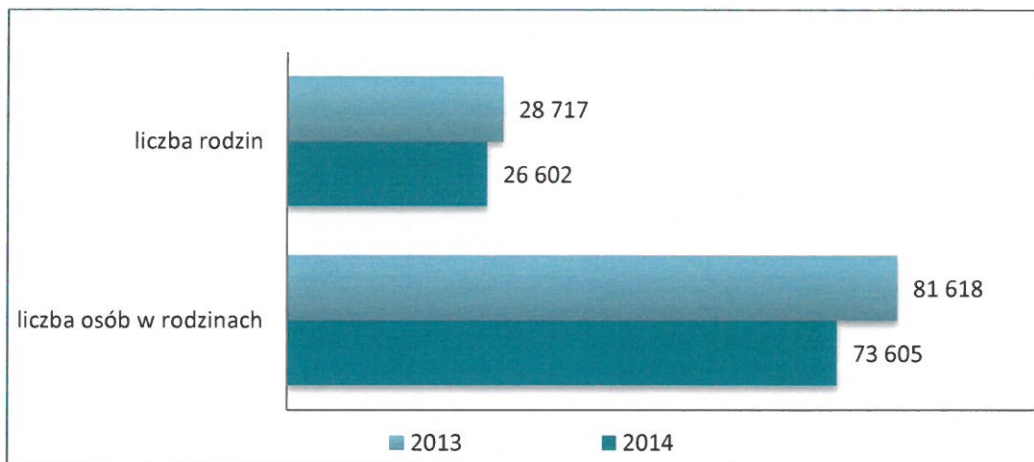
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z WUP Kielce

Region świętokrzyski charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem terytorialnym natężenia poziomu bezrobocia. Najwyższa stopa bezrobocia na koniec 2014 roku została odnotowana w powiatach: skarżyskim - 24,9%, opatowskim - 20,8%, koneckim - 20,4%, ostrowieckim - 19,1%, kieleckim - 16,9%, natomiast najniższa w: buskim - 8%, pińczowskim - 9,5%, m. Kielce - 9,8%.

2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

W województwie świętokrzyskim niezmiennie od lat najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej jest bezrobocie.

Wykres 15. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2013-2014 zaobserwować można znaczny spadek liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Sytuacja spowodowana jest spadkiem stopy bezrobocia w regionie o 2,4% (z 16,6% do 14,2%).

3. Liczba osób korzystających z poradnictwa i doradztwa zawodowego.

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje **Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej** (Centrum), które wspomaga powiatowe urzędy pracy przez prowadzenie wyspecjalizowanych usług dotyczących planowania kariery zawodowej na rzecz bezrobotnych i poszukujących pracy. Centrum stanowi drugi poziom interwencji poprzez udzielanie wsparcia psychologicznego powiązanego z zastosowaniem specjalistycznych testów i kwestionariuszy psychologicznych potrzebnych w rozwiązaniu problemów zawodowych klientów urzędów pracy.

Łącznie z usług oferowanych przez Centrum w zakresie informacji i poradnictwa zawodowego w 2014 roku skorzystało **1 749 osób**. Informacji zawodowej udzielono **1 291 osobom**, a poradnictwem zawodowym objęto **458 osób**. W ramach indywidualnego poradnictwa zawodowego z pomocy doradców zawodowych i psychologów skorzystało **151 osób**. Klienci Centrum najczęściej otrzymywali wsparcie w zakresie diagnozy preferencji i predyspozycji w związku z określeniem ścieżki edukacyjnej bądź zawodowej, także z zastosowaniem **testów i kwestionariuszy psychologicznych**⁶.

4. Liczba osób objętych szkoleniem i przekwalifikowaniem.

⁶Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2014r., WUP Kielce 2015.

Organizacja szkoleń należy do podstawowych usług realizowanych przez powiatowe urzędy pracy. Szkolenia mają na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych potrzebnych do wykonywania pracy.

W 2014 roku na szkolenia zawodowe wysłano: **2 910 osób**, w tym 1 039 kobiet. Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych szkoleniami wyniosła: 2902. Szkolenia ukończyło: 2887 osób w tym **2881 osób bezrobotnych i poszukujących pracy**. Liczba korzystających ze szkoleń zwiększyła się o 83 osoby (tj. o 2,9%) w porównaniu do 2013 roku⁷.

5. Liczba projektów skierowanych do osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy uznaje się osoby wskazane w definicji zawartej w art. 49 *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

Do tej grupy zaliczamy:

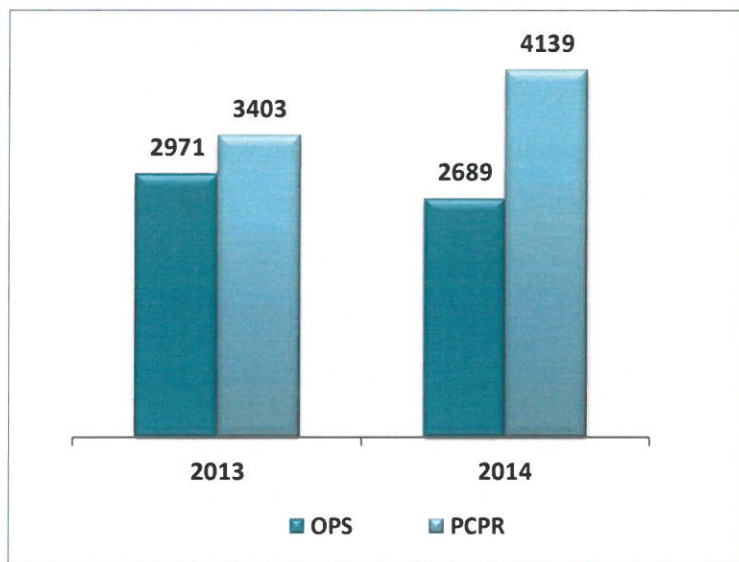
1. bezrobotni do 25 roku życia,
2. długotrwale bezrobotni,
3. bezrobotni powyżej 50 roku życia,
4. bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych,
5. bezrobotni bez doświadczenia zawodowego,
6. bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
7. bezrobotni niepełnosprawni.

Z danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach wynika, że na koniec grudnia 2014 roku zarejestrowanych było: **66 830** osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, co stanowi 88,6% ogółu bezrobotnych.

Ważnymi działaniami podejmowanymi przez PCPR i OPS były inicjatywy na rzecz aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej oraz zdrowotnej osób bezrobotnych.

Wykres 16. Liczba osób biorących udział w projektach skierowanych do osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014

⁷tamże

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Należy zaznaczyć iż 9 powiatowych centrów pomocy rodzinie realizowało projekty mające na celu aktywizację zawodową, społeczną, edukacyjną oraz zdrowotną osób bezrobotnych. W projektach udział wzięło: 3403 osoby w 2013 roku oraz **4139** osób w 2014 roku, co wskazuje na wzrost liczby uczestników projektów o 736 osoby (17,8%) w porównaniu do roku 2013. W zakresie liczby realizowanych projektów przez gminy wynika, że w 2014 roku projekty realizowało 90 gmin tj. 88% ogółem. W projektach udział wzięło 2 689 osób, co oznacza spadek o 9,5% w stosunku do 2013 roku.

6. Liczba osób z indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego, osób z kontraktami socjalnymi w KIS w stosunku do liczby osób bezrobotnych.

Osoba bezrobotna objęta indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego skierowana jest do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej. Udział ma charakter umowy, którą jest program zatrudnienia socjalnego opracowywany dla każdego uczestnika indywidualnie. Zakończenie realizacji programu następuje w dniu, w którym uczestnik objęty programem podjął zatrudnienie na zasadach przewidzianych w przepisach prawa pracy lub podjął działalność gospodarczą albo upłynął okres uczestnictwa w zajęciach Centrum lub Klubu.

Tabela 7. Udział w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014

	2013	2014
--	------	------

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego	552	482
w KIS	288	308
Razem	840	790

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w 2014 roku objętych zostało ogółem: 790 osób, w tym 308 osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia w KIS. Na przestrzeni lat 2013 - 2014 odnotowano spadek o 50 osób tj. 6%.

7. Liczba podmiotów ekonomii społecznej.

W sferze ekonomii społecznej działają podmioty należące do czterech głównych grup:

- przedsiębiorstwa społeczne,
- podmioty reintegracyjne,
- podmioty działające w sferze pożytku publicznego,
- podmioty sfery gospodarczej.

Tabela 8. Dane dotyczące wielkości sektora ekonomii społecznej w woj. świętokrzyskim stan na lipiec 2015 r.

Lp.	KATEGORIA PODMIOTU	LICZBA
1.	Spółdzielnie socjalne	46
2.	Spółdzielnie pracy	13
3.	Spółdzielnie inwalidów	2
4.	Spółki non profit	1
5.	Zakłady Aktywności Zawodowej	4
6.	Centra Integracji Społecznej	6
7.	Kluby Integracji Społecznej	13
8.	Warsztaty Terapii Zajęciowej	26

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

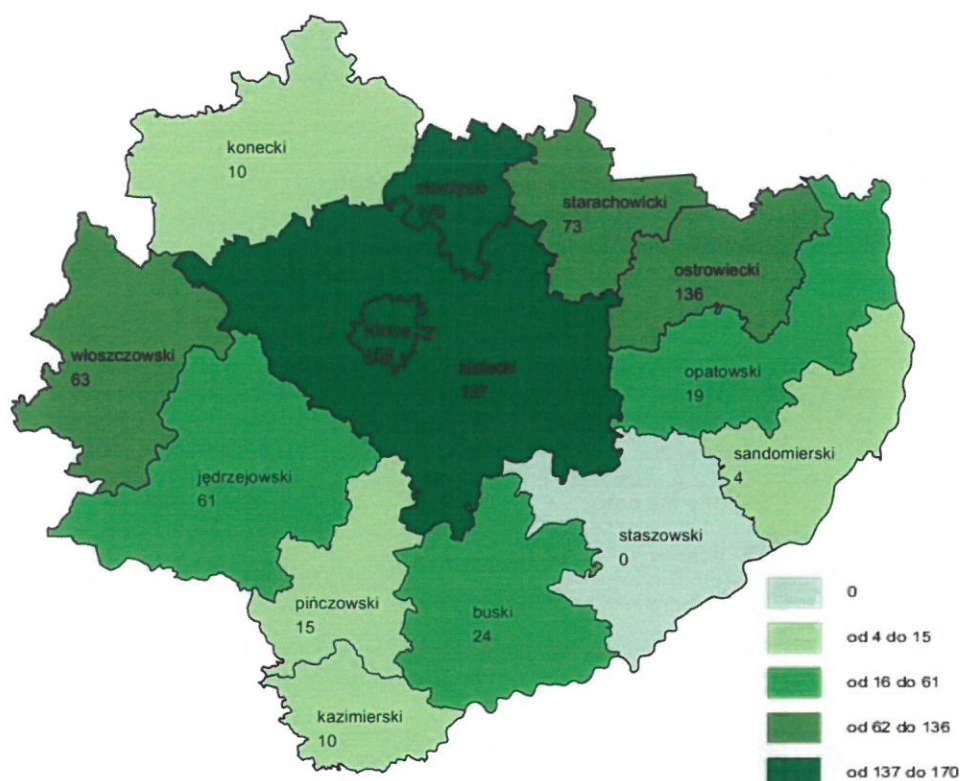
Na terenie województwa świętokrzyskiego w sumie działa: 111 podmiotów ekonomii społecznej. Najbardziej znanym typem PES działającym w kraju są spółdzielnie socjalne. Rozmieszczenie spółdzielni socjalnych w regionie świętokrzyskim jest nierównomierne. Najwięcej spółdzielni socjalnych występuje się w mieście Kielce oraz powiecie kieleckim. Należy zauważyć iż w obszarze rozwoju ekonomii społecznej odnotowujemy wzrost

ilościowy poszczególnych typów podmiotów. Samorządy oraz sektor pozarządowy inspirowany poprzez liczne działania m.in. samorządu województwa dostrzegły możliwość realizacji celów polityki społecznej poprzez instrumenty jakie daje ekonomia społeczna.

8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej i zaangażowanych do prac społeczno – użytecznych.

Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych uzupełniają katalog świadczeń wspierających rodzinę.

Mapa 14. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z prac społecznie użytecznych

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

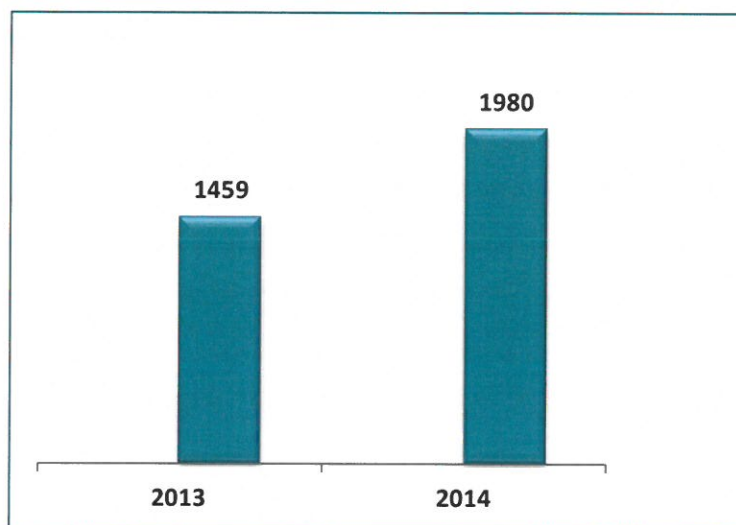
Mapa przedstawia liczbę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z prac społecznie użytecznych z których w 2014 roku skorzystało 891 osób co stanowi wzrost o 1,9% w porównaniu do roku 2013. Ze tego typu świadczenia najwięcej osób skorzystało

w powiecie skarżyskim (170 osób), mieście Kielce (169 osób) oraz powiecie kieleckim (137 osób). Jedynym powiatem, który nie wykazał pomocy tego rodzaju był powiat staszowski.

9. Liczba osób, które wróciły z pracy za granicą – zarejestrowani i bezrobotni.

Według danych uzyskanych z Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy, liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, którzy wrócili z pracy za granicą uległa znacznemu zwiększeniu. Na przestrzeni lat 2013-2014 nastąpił wzrost o 521 osób.

Wykres 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych po powrocie z zagranicy w latach 2013-2014 w województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych z WUP.

10. Liczba klubów pracy.

Klub pracy jest miejscem, w którym osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą uzyskać wsparcie i informacje pomagające w znalezieniu zatrudnienia. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy polega na przygotowaniu osób bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w procesie podejmowania zatrudnienia.

Z analizy ankiet wynika, że w regionie funkcjonuje 10 klubów pracy zlokalizowanych w: Busku Zdroju, Kazimierzy Wielkiej, Fałkowie, Opatowie, Ostrowcu Świętokrzyskim, Pińczowie, Sandomierzu, Skarżysku-Kamiennej, Stąporkowie oraz Starachowicach.

CEL OPERACYJNY IV

Przeciwdziałanie ekskluzji społecznej osób niepełnosprawnych

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123 poz.776 z późn. zm.) za osoby z niepełnosprawnością uznaje się „osoby dotknięte trwałą lub okresową niezdolnością do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Osoby z niepełnosprawnościami napotykają na liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy życia codziennego, które przybierają postać barier: architektonicznych, psychicznych, materialnych i prawnych. Osoba niepełnosprawna musi pokonać, funkcjonując nadal w społeczeństwie, bariery świadomościowe, bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę.

Polityka społeczna wobec osób z niepełnosprawnościami to głównie działania różnych podmiotów publicznych oraz organizacji pozarządowych, mających na celu tworzenie ogólnych warunków nauki, pracy, bytu i funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiających pełną integrację społeczną w środowisku zamieszkania, środowisku pracy oraz społeczeństwie jako całości. Dużą rolę do spełnienia mają w tym zakresie organizacje pozarządowe, które realizują zadania związane z pomocą osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Ustawodawstwo socjalne nakłada na politykę społeczną zadania integracji osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi.

1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej przygotowano zestawienie liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Tabela 9. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim

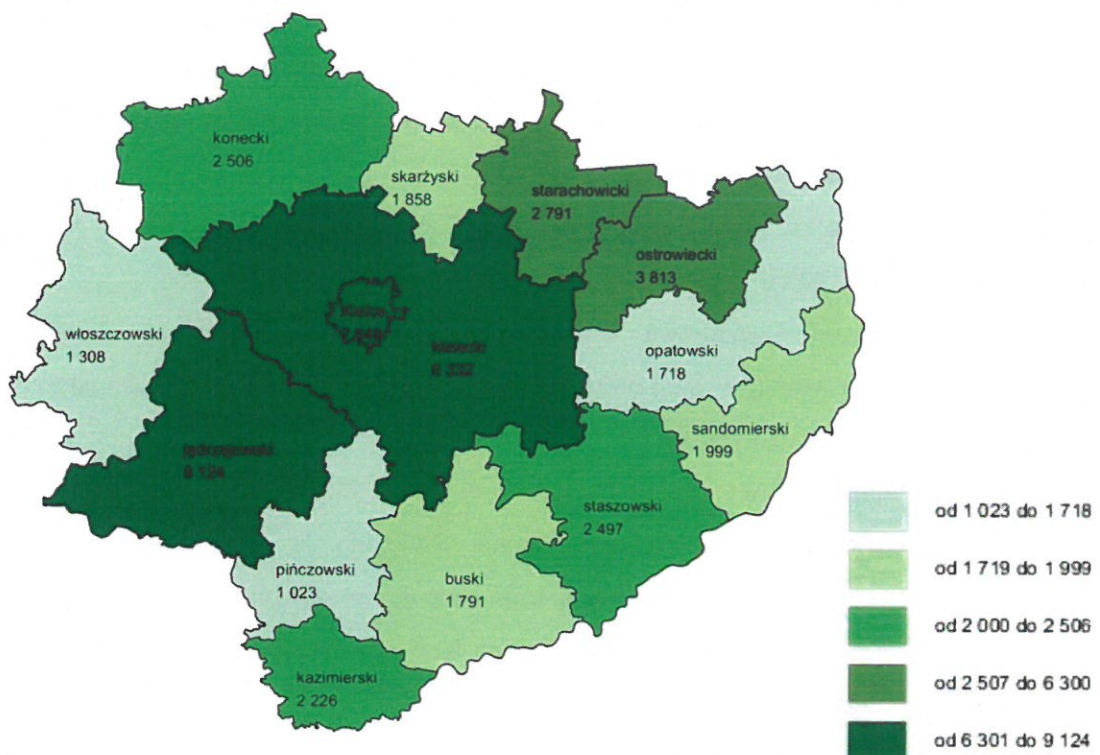
	2013 r.	2014 r.
--	---------	---------

Liczba rodzin	20 792	22 017
Liczba osób w rodzinach	46 674	46 626

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2013-2014 zaobserwować można nieznaczny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. W 2014 roku z pomocy skorzystało 46 626 osób.

Mapa 15. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności według powiatów województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności najwięcej skorzystało mieszkańców powiatu: jędrzejowskiego (9 124 osoby), miasta Kielce (7 649) oraz powiatu kieleckiego (6 332). Najmniej osób niepełnosprawnych ze świadczeń pomocy społecznej korzystało w powiecie włoszczowskim (1 308) oraz pińczowskim (1 023).

Sytuacja osób niepełnosprawnych jest szczegółowo monitorowana w ramach realizacji „Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020”.

Instrumentem w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami jest też m.in. Program Wyrównywani Różnic Między Regionami. Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej. Celem operacyjnym dla obszaru A Programu jest poprawa wyposażenia obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny. W ramach realizacji Programu w województwie świętokrzyskim w edycji 2013/2014 dofinansowano 7 wniosków:

- Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Starachowicach (aparat do laseroterapii, krioterapii, stół rehabilitacyjny, platforma stabilizacyjna),
- Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Pierzchnicy (stół rehabilitacyjny, wanna do masażu),
- Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach (stół terapeutyczny, zestaw do trakcji kręgosłupa),
- Obwód Lecznictwa Kolejowego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skarżysku Kamiennej (elektrostymulator dwukanałowy, aparat do elektroterapii)
- Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Nowinach,
- Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu (aparat do elektroterapii, aquavibron, mini-tensor, stół rehabilitacyjny),
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach (wózek z pionizatorem, aparat do elektroterapii, Fisjotek).

W edycja 2014/2015 dofinansowano 5 wniosków:

- Caritas Diecezji Sandomierskiej (bieżnia, rowery treningowe, pionizator),
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze (diatermia krótkofalowa, aparat do laseroterapii, aparat do trakcji kręgosłupa, wanny rehabilitacyjne),
- Zespół Opieki Zdrowotnej, Szpital Powiatowy im. M. Skłodowskiej-Curie w Skarżysku Kamiennej (aparat do krioterapii, laser biostymulacyjny, wanny rehabilitacyjne),

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Staporkowie (aparat do laseroterapii, aparat do elektroterapii, aparat do masażu uciskowego, stoły terapeutyczne),
- Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Strawczynie (aparat do elektroterapii, aparat do magnetoterapii lampy Biotron).

2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby.

Jednym z najczęściej występującym problemem społecznym w województwie świętokrzyskim poza bezrobociem oraz ubóstwem jest długotrwała i ciężka choroba.

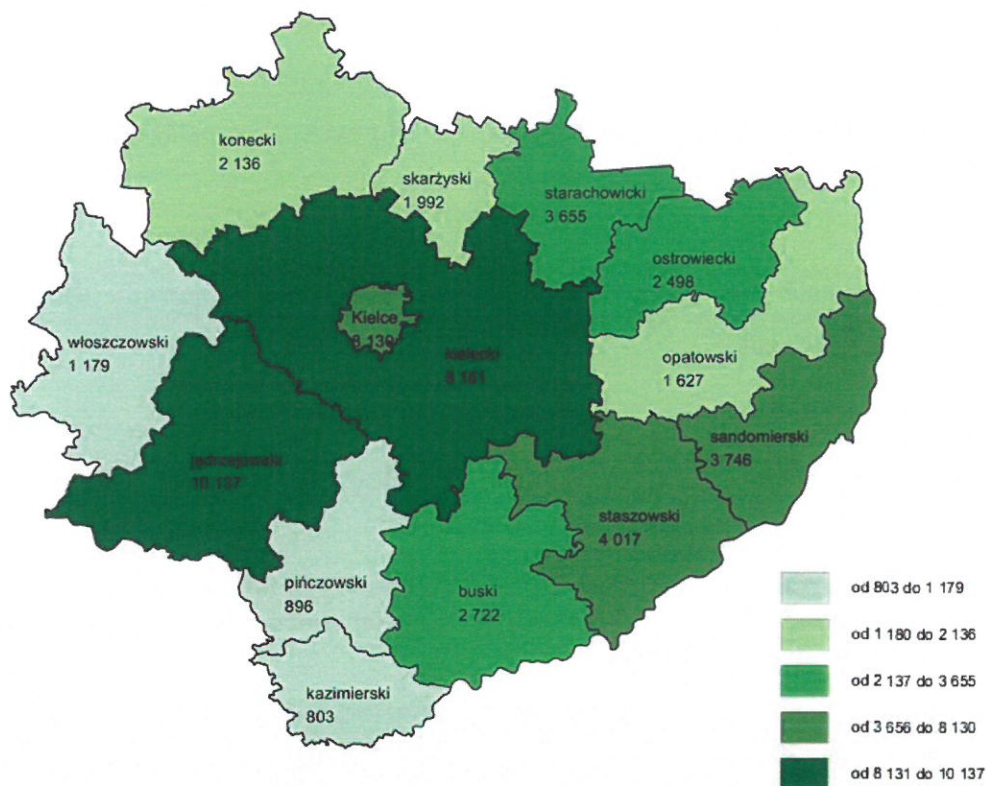
Tabela 10. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim

	2013 r.	2014 r.
Liczba rodzin	22067	23132
Liczba osób w rodzinach	50 996	51 699

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2013-2014 zaobserwować można wzrost liczby rodzin oraz liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby. W 2014 roku z pomocy skorzystało 51 699 osób, co stanowi wzrost o 1,36% w stosunku do roku poprzedniego.

Mapa 16. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności według powiatów województwa świętokrzyskiego

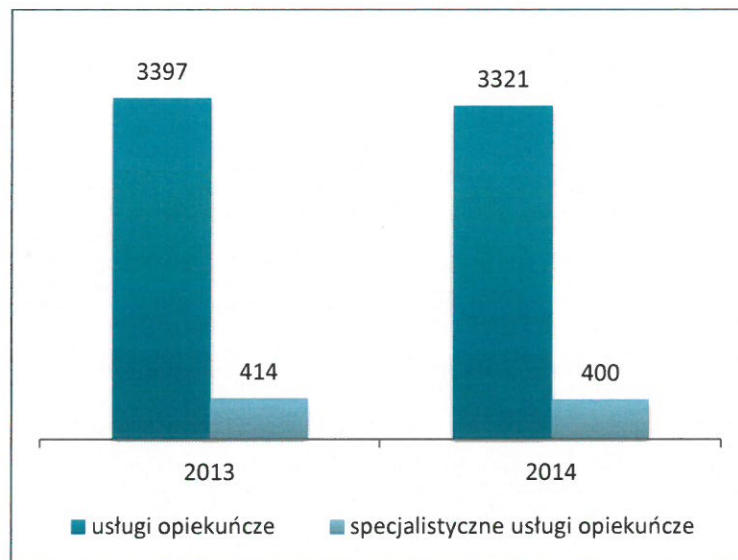
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby najczęściej skorzystało mieszkańców powiatu: jędrzejowskiego (10 137 osób), powiatu kieleckiego (8 161) oraz miasta Kielce (6 139). Najmniejsze wsparcie uzyskali mieszkańcy powiatu włoszczowskiego (1 179) pińczowskiego (896) oraz kazimierskiego (803).

3. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze realizowane są w ramach zadań własnych gminy. Zamieszczony niżej wykres przedstawia liczbę osób korzystających z usług opiekuńczych wraz ze specjalistycznymi usługami opiekuńczymi.

Wykres 18. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

W analizowanym okresie 2013 – 2014 obserwujemy nieznaczny spadek liczby osób korzystających z usług opiekuńczych, jak i specjalistycznych usług opiekuńczych. Spadek nastąpił odpowiednio o 2,24% oraz 3,39%.

4. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest określonej grupie osób, realizowana w miejscu ich zamieszkania w ramach zadań zleconych gminie.

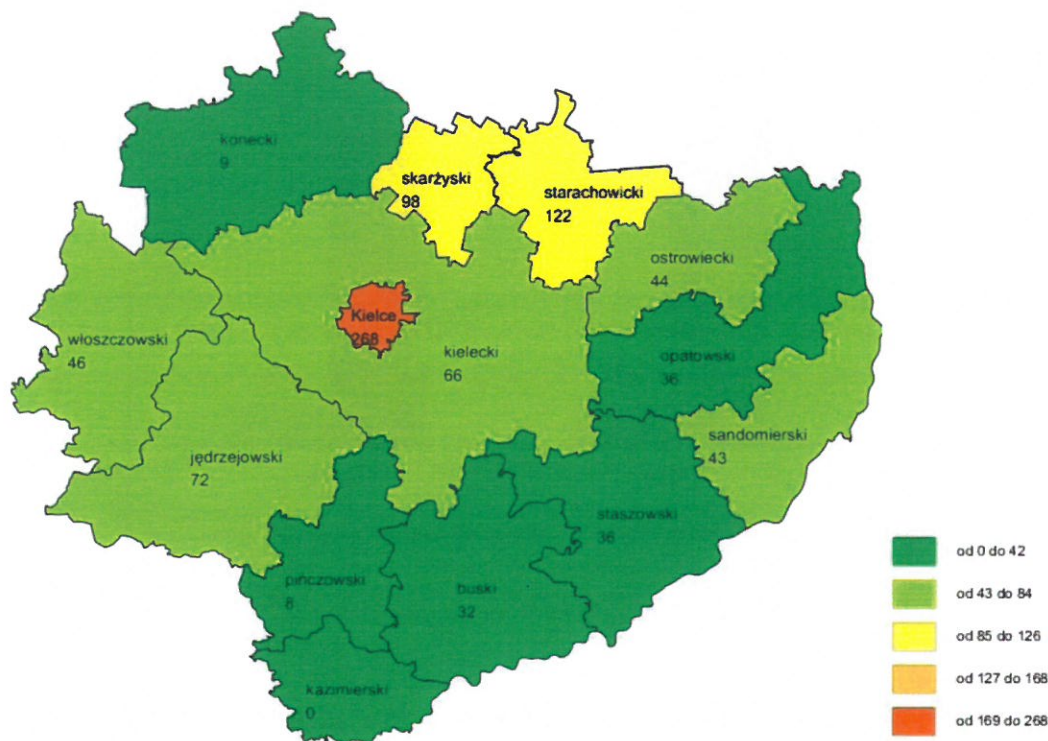
Tabela 11. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

	2013	2014
LICZBA OSÓB	829	880

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2013 – 2014 obserwujemy wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, gdzie w 2014 roku z pomocy tego typu skorzystało 880 osób i jest to więcej o 51 osób w porównaniu do roku 2013.

Mapa 17. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi objętych specjalistycznymi usługami w 2014 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa prezentuje liczbę osób z zaburzeniami psychicznymi objętych specjalistycznymi usługami w 2014 roku wg powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego. Brak realizacji tego typu usług odnotowano w powiecie kazimierskim, a najmniejsza liczba odnotowana jest w powiecie pińczowskim (8 osób). Najwięcej osób objętych tego typu usługami odnotowano w m. Kielce-268.

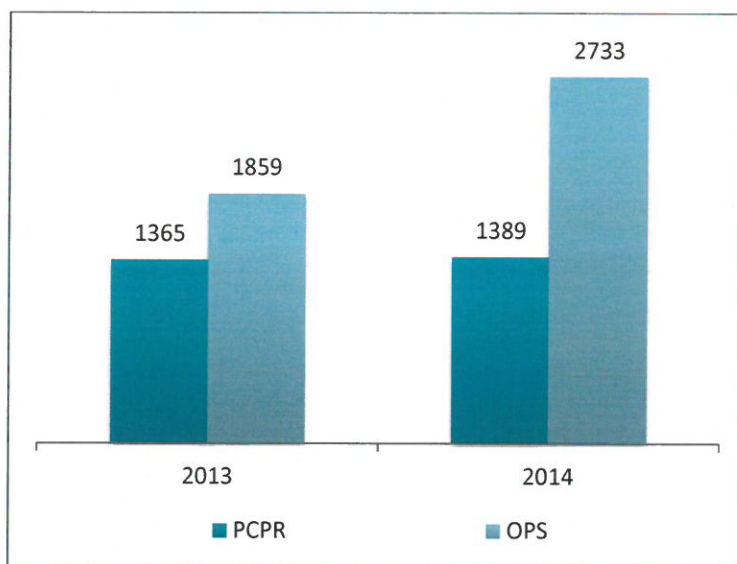
5. Liczba gmin świadczących specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2014 na terenie województwa świętokrzyskiego tylko **43** gminy świadczyły specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi i jest to o 3 gminy więcej w porównaniu do roku 2013. Niepokojącym faktem jest, iż żadna z gmin powiatu kazimierskiego nie świadczy usług tego typu.

6. Liczba projektów skierowanych do osób z niepełnosprawnościami.

Na terenie województwa świętokrzyskiego wszystkie powiaty oraz 20 gmin realizowały projekty skierowane do osób niepełnosprawnych.

Wykres 19. Liczba osób niepełnosprawnych objętych projektami w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W 2014 roku w projektach skierowanych do osób z niepełnosprawnościami wzięło udział ogółem: 4 122 osób i jest to o 898 osób więcej w porównaniu do 2013 roku.

Głównymi działaniami było: organizowanie kursów zawodowych, terapie psychologiczne, turnusy rehabilitacyjne, trening kompetencji społecznych i życiowych, hipoterapia, warsztaty doskonalące umiejętności psychospołeczne, konsultacje, usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc finansowa i rzeczowa.

7. Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy nie jest znaczące. Pracodawcy w obawie efektywnością pracy osób niepełnosprawnych, wyższą absencją oraz kosztami dostosowania miejsca i warunków pracy do ich potrzeb raczej unikają ich zatrudniania.

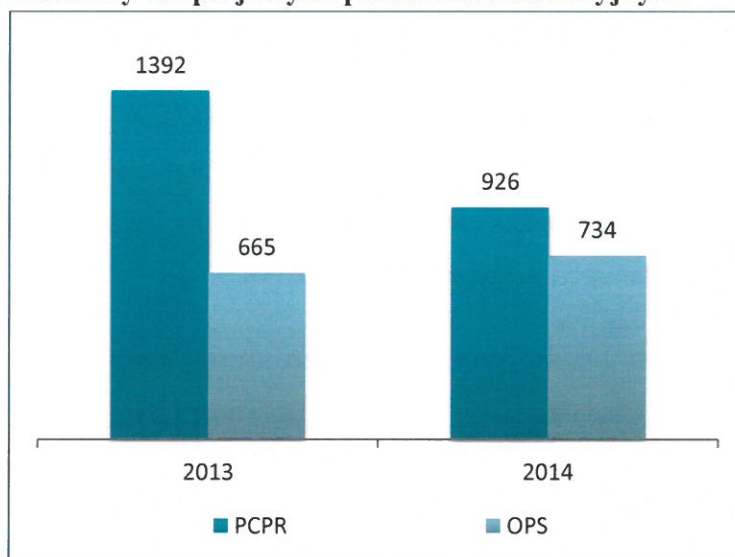
Z danych GUS wynika, że na koniec 2013 roku wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami wyniósł 24,4%, natomiast w 2014 roku uległ nieznacznemu zmniejszeniu do 24,2%.

8. Wskaźnik wdrożonych programów integracyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Głównymi działaniami jakie podjęły ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w celu integracji dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi były:

- zajęcia dydaktyczno-wychowawcze,
- zajęcia wyrównawcze, pozalekcyjne,
- indywidualizacja nauczania,
- w miejscu zamieszkania spotkania z logopedami, fizjoterapeutami, opiekunkami środowiskowymi, asystentem osoby niepełnosprawnej, psychologiem, lekarzem psychiatrą,
- warsztaty terapeutyczne integrujące dzieci i młodzież niepełnosprawną,
- diagnoza dzieci z FASD.

Wykres 20. Liczba osób biorących udział w programach integracyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W programach integracyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi udział w 2013 roku wzięło łącznie: 2057 osób, zaś w 2014 roku znacznie mniej, bo 1660 osób. Programy zostały realizowane w 4 powiatach: buskim, jędrzejowskim, kieleckim, skarżyskim oraz 16 gminach województwa świętokrzyskiego.

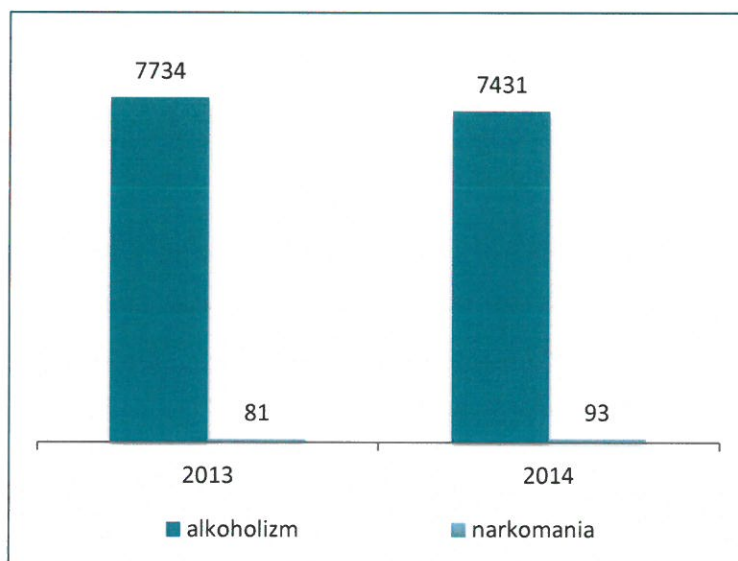
CEL OPERACYJNY V

Profilaktyka i zmniejszanie skutków uzależnień

1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień.

Uzależnienie najprościej można określić jako silną potrzebę wykonywania określonej czynności. Najczęściej spotykamy się z osobami uzależnionymi od alkoholu, narkotyków, papierosów, leków, hazardu, a w obecnych czasach od internetu, gier komputerowych i telewizji.

Wykres 21. Liczba osób uzależnionych w regionie w latach 2013-2014

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS.

W porównaniu do roku 2013 nastąpił spadek o 303 osoby, osób korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu uzależnienia od alkoholu. Natomiast zaobserwować można wzrost z powodu narkomanii, wynoszący 13% w porównaniu do roku 2013.

2. Liczba placówek oferujących pomoc i wsparcie osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Placówkami oraz organizacjami oferującymi pomoc i wsparcie osobom uzależnionym i ich rodzinom funkcjonującymi na terenie województwa świętokrzyskiego wskazanymi przez OPS/PCPR są:

- Zespoły Interwencji Kryzysowej,

- Ośrodki Trzeźwości,
 - Poradnie Zdrowia Psychicznego,
 - Punkty Konsultacyjno-Informacyjne,
 - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Poradnie Leczenia Uzależnień,
 - Ośrodki Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych,
 - Ośrodki Rehabilitacyjny dla Osób Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych,
 - Grupy samopomocowe AA, Al.-Anon,
 - Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne,
 - Ośrodki Trzeźwości,
 - Grupy Wsparcia,
 - Kluby Abstynenta,
 - Telefony zaufania
 - Świetlice socjoterapeutyczne
- oraz stowarzyszenia.

Na podstawie przeprowadzonej ankiety wynika, że na terenie 4 powiatów oraz 26 gmin nie funkcjonują placówki ani organizacje prowadzące działalność profilaktyczną na rzecz dzieci i młodzieży pochodzącej ze środowisk dotkniętych lub zagrożonych marginalizacją wynikającą z uzależnień.

3. Liczba zrealizowanych projektów na rzecz osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz liczba uczestników.

Na terenie województwa świętokrzyskiego 4 powiaty realizowały projekty skierowane do osób uzależnionych. Należą do nich: powiat jędrzejowski, opatowski, kielecki oraz skarżyski. Natomiast projekty tego typu prowadziło 31 gmin.

Tabela 12. Liczba osób biorących udział w projektach skierowanych do osób uzależnionych w latach 2013-2014 w województwie świętokrzyskim

	2013	2014
	PCPR	
Alkohol	2075	2135
Narkotyki	2000	1481
Hazard	651	653
	OPS	
Alkohol	5171	5243
Narkotyki	2260	1744
Hazard	659	658

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Najwięcej osób uczestniczyło w działaniach skierowanych do osób uzależnionych od alkoholu. Na przestrzeni lat 2013-2014 liczba uczestników zwiększyła się ogółem o 150 osób. Problem uzależnienie od hazardu w ostatnich latach utrzymuje się na tym samym poziomie. Natomiast należy zwiększać ilość działań skierowanych do osób uzależnionych od narkotyków, gdyż liczba osób uczestniczących zmalała, a według danych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, ilość uzależnionych wzrasta. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w obecnym czasie dużym problemem są również tzw. „dopalacze”. Dotyczy on ogromnej ilości różnych substancji roślinnych i syntetycznych o rzeczywistym, bądź rzekomym działaniu psychoaktywnym. Jednocześnie odnosi się on do środków nie kontrolowanych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Władze zapowiedziały zdecydowaną walkę z osobami zajmującymi się handlem tymi substancjami.

4. Liczba zrealizowanych projektów profilaktycznych dot. HIV/AIDS oraz liczba osób objętych projektem.

Na podstawie danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego- Państwowego Zakładu Higieny, od 1985 roku (od początku epidemii) do końca grudnia 2014 roku zarejestrowano w Polsce 17 634 zakażonych ogółem, co najmniej 6 024 zakażonych w związku z używaniem narkotyków, 3 067 odnotowano zachorowań na AIDS, a 1 247 chorych zmarło. Szacuje się, że rzeczywista ilość nosicieli wynosi 30 000 - 35 000, z czego 1/4 stanowią kobiety.

Tabela 13. Liczba przypadków zgłoszonych w 2013 roku wg województw.

WOJEWÓDZTWO		HIV	AIDS	ZGONY CHORYCH NA AIDS
POLSKA		1258	214	61
1	DOLNOŚLĄSKIE	138	50	12
2	KUJAWSKO-POMORSKIE	35	1	-
3	LUBELSKIE	43	3	1
4	LUBUSKIE	22	-	-
5	ŁÓDZKIE	38	13	4
6	MAŁOPOLSKIE	62	5	2
7	MAZOWIECKIE	313	18	8
8	OPOLSKIE	19	3	1
9	PODKARPACKIE	39	3	2
10	PODLASKIE	20	4	2
11	POMORSKIE	52	17	7
12	ŚLĄSKIE	143	44	13
13	ŚWIĘTOKRZYSKIE	13	2	-
14	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	42	11	2
15	WIELKOPOLSKIE	113	19	1
16	ZACHODNIOPOMORKIE	44	21	6
	BRAK DANYCH	122	-	-

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny

Z uzyskanych danych z NIZP-PZH, świętokrzyskie jest na ostatnim miejscu z województw kraju, w których zgłoszono przypadki zachorowań na HIV oraz AIDS.

Według danych uzyskanych z badania ankietowego, tylko PCPR w Końskich przeprowadził działania mające na celu profilaktykę HIV/AIDS, która obejmowała inicjatywy w ramach Koneckich Dni Profilaktyki w formie zajęć o charakterze warsztatowym w których udział wzięło w 2013 roku 423 osoby i w 2014 roku- 330 osób. Działania profilaktyczne prowadziło 7 gmin: Chęciny, miasto Kielce, Końskie, Skarżysko-Kamienne, Staszów, Secemin oraz Włoszczowa i stanowi to 6,9% ogółu gmin województwa świętokrzyskiego. Na

terenie gmin udział w takich działaniach wzięło w 2013 roku -2109 osób i w 2014 podobnie - 2081 osób.

CEL OPERACYJNY VI

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych

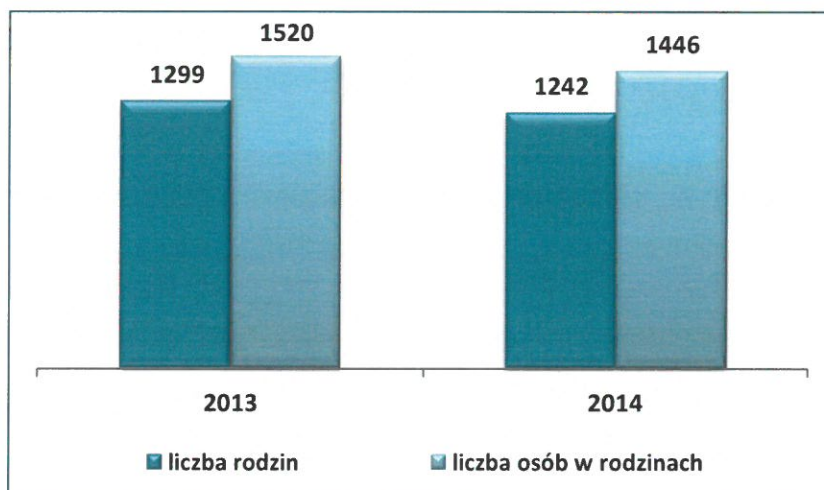
Zgodnie z *Ustawą o pomocy społecznej*, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”.

1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności.

Przyczyny bezdomności związane są z ryzykiem wystąpienia bezdomności, a wśród nich wyróżnić należy: alkoholizm, narkomanię, HIV/AIDS, zaburzenia psychiczne i osobowościowe, niepełnosprawność, wolny wybór działania i zachowania się, przestępczość i nieprawidłowa resocjalizację, wydarzenia losowe, przebieg interakcji w zbiorowościach społecznych, politykę społeczno – ekonomiczną państwa (polityka mieszkaniowa, przepisy prawa, sytuacja na rynku pracy, zabezpieczenie społeczne, sposób funkcjonowania instytucji pomocowych).

Liczba osób bezdomnych w Polsce w 2013 wynosząca 30712, w 2012 –37645, a w roku 2011 – 43083 pokazuje, że nie jest to marginalny problem.

Wykres 22. Liczba rodzin bezdomnych oraz liczba osób w rodzinach w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

W porównaniu do roku 2013 nastąpił spadek liczby osób o 74 osoby, jak również spadek liczby rodzin- o 57.

2. Liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób bezdomnych.

Główne działania jakie gminy realizowały na rzecz osób bezdomnych deklarowane w ankietach to:

- udział w ogólnopolskim liczenie bezdomności,
- realizacja Gminnych Programów Wychodzenia z Bezdomności, w tym: zabezpieczenie niezbędnych potrzeb bezdomnych (odzież, żywność); działania profilaktyczne (ulotki informacyjne o placówkach zapewniających schronienie); działania integracyjne, aktywizujące (spotkania bezdomnych) z psychologiem, radcą prawnym, instruktorem terapii uzależnień,
 - Program aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób bezdomnych przebywających w noclegowni,
 - Program adaptacji i realizacji konstruktywnych celów życiowych dla osób uzależnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - organizacja szkoleń,
 - streetworking, praca socjalna, mieszkalnictwo i pomoc doraźna,
 - grupa wsparcia dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Tabela 14. Liczba osób uczestniczących w programach skierowanych na rzecz osób bezdomnych w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim

Gmina	2013	2014
Busko-Zdrój	16	16
M. Kielce	192	0
Stąporków	60	80
Ostrowiec Świętokrzyski	104	107
Sandomierz	44	51
Wilczyce	4	5
Starachowice	9	8

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Na podstawie zgromadzonych danych wynika, że 7 gmin realizowało programy na rzecz osób bezdomnych. Powyższa tabela uwzględnia gminy, które je realizowały wraz z liczbą osób w nich uczestniczących w latach 2013-2014. Ogółem w projektach wzięło udział **429** osób w 2013 roku i **267** w 2014 roku, najwięcej uczestniczyło mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego (w sumie 211 osób) oraz miasta Kielce (192 w 2013 roku). Należy zaznaczyć, iż Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie uczestniczył w pilotażowym wdrażaniu standardu wychodzenia z bezdomności wypracowanym w ramach projektu „Standardy w pomocy”.

3. Liczba placówek oferujących schronienie i pomoc w reintegracji społecznej osób bezdomnych.

W skali kraju w działania na rzecz osób bezdomnych zaangażowanych jest około stu organizacji. Są wśród nich takie jak Caritas Polska, Polski Czerwony Krzyż, Monar, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, Polski Komitet Pomocy Społecznej, a także wiele mniejszych, działających lokalnie jak Pomocna Dłoń czy Ludzie Ludziom.

Noclegownie, domy oraz schroniska dla bezdomnych przeznaczone są dla osób, które nie są nigdzie zameldowane, często nie posiadają dowodów tożsamości i stałych źródeł dochodu. Często podopieczni schronisk obciążeni są nałogami (alkoholizm, narkomania) oraz weszli w konflikt z prawem.

Mapa 18. Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2014 roku pomoc osobom bezdomnym oferowało **21** placówek (w 2013 roku- 20 placówek). Liczba oferowanych miejsc przez noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych wyniosła 591. Liczba korzystających była ponad dwukrotnie wyższa i wyniosła 1 354 osoby. Sytuacja ta może sugerować, iż infrastruktura w zakresie wsparcia osób bezdomnych jest niewystarczająca w stosunku do rzeczywistych potrzeb. Liczba osób skierowanych do tego typu placówek w wyniku eksmisji w 2014 roku wyniosła 22 osoby.

4. Liczba osób bezdomnych uczestniczących w programach wychodzenia z bezdomności.

Osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności. Program opracowuje pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej, przy udziale osoby zainteresowanej. Program zapewnia wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności. Jego

realizacja przez daną osobę jest warunkiem korzystania przez nią ze świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego.

Tabela 15. Indywidualne programy wychodzenia z bezdomności

	2013	2014
Indywidualny program wychodzenia z bezdomności	23	31
w tym:		
Starachowice	14	13
Ostrowiec Świętokrzyski	4	17
Busko-Zdrój	2	0
Sandomierz	2	1
Łopuszno	1	0

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

W 2014 roku **31** osób korzystało z indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, obserwowany jest wzrost liczby osób objętych tym wsparciem o 8 w porównaniu do roku poprzedniego.

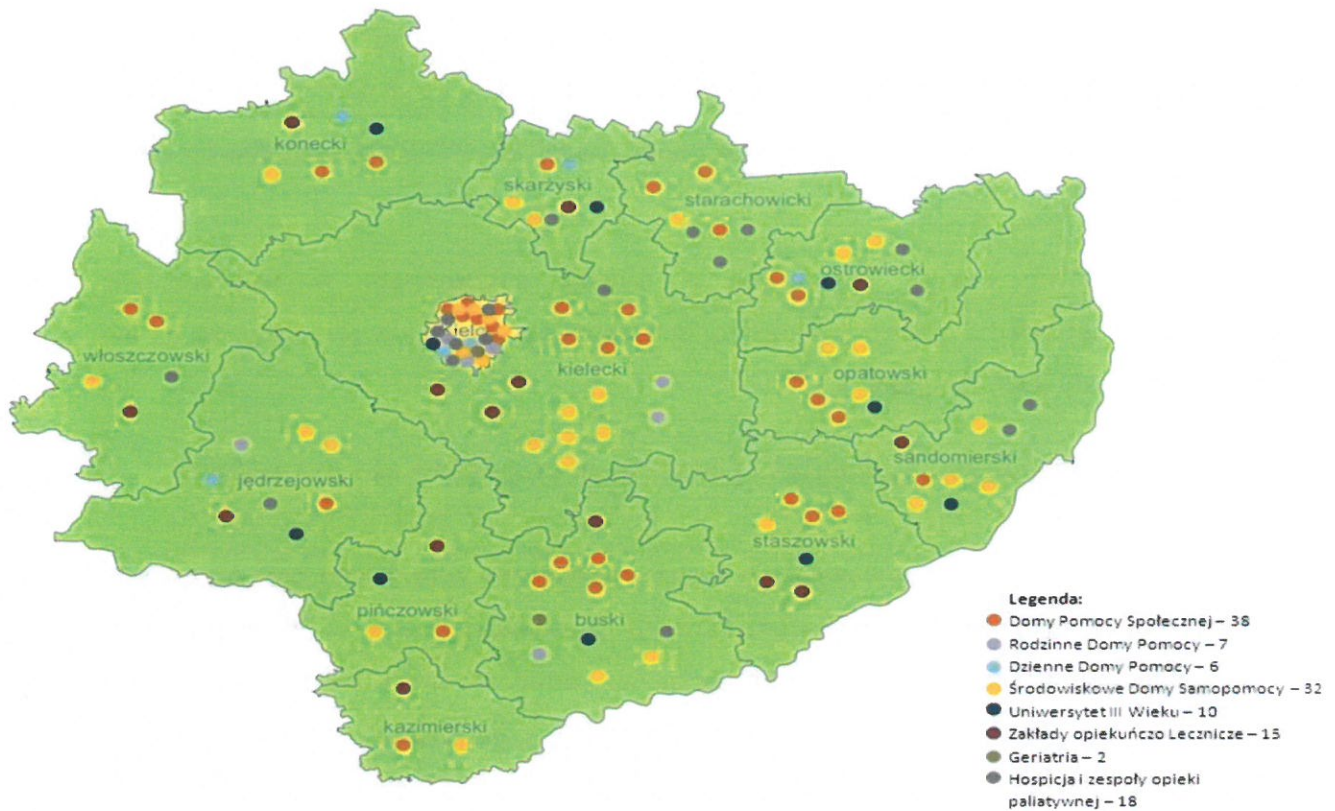
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych

Starzenie, jako naturalny proces rozwojowy, stanowi jeden ze stadiów życiowych człowieka, który nie może być ani cofnięty ani też odwracalny. Starzenie ma ogromne znaczenie w sensie indywidualnym, społecznym, i ekonomicznym. Do niedawna, starość postrzegana była, głównie, jako okres całkowitej degradacji w zakresie zdrowia, odczuwania dolegliwości somatycznych, niedołęstwa, postępującego uzależnienia od otoczenia, izolacji, samotności, braku uczucia i życzliwości i wreszcie ponurego oczekiwania na śmierć. Tymczasem, aktywność społeczna osób starszych, stawianie sobie przez nich wysokich wymagań, świadczy o tym, że starość niekoniecznie musi oznaczać całkowitego pogodzenia się z prawami natury. Wręcz przeciwnie, wskazuje na możliwości w zakresie dalszego kierowania własnym rozwojem oraz dążenia do wartości, nadających większy sens ludzkiemu istnieniu. Zmiany postaw społecznych wobec starości przyczyniły się do wytyczenia nowych kierunków polityki społecznej, realizowanej wobec osób starszych. Zwłaszcza w kontekście prognoz demograficznych wskazujących, na stały wzrost procentowy osób w starszym wieku wśród populacji ludzkiej⁸.

1. Infrastruktura dedykowana seniorom

⁸ Ian Stuart Hamilton, *Psychologia starzenia się. Wprowadzenie*. Tłumaczenie: Aleksandra Błachnio, Wydaw. ZYS i S-KA, Poznań, 2006, s. 13-15.

Mapa 19. Przestrzenne rozmieszczenie- infrastruktura dedykowana seniorom w województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

Na powyższej mapie zaprezentowane zostało przestrzenne rozmieszczenie infrastruktury wsparcia dla osób starszych. W województwie świętokrzyskim funkcjonuje:

- 38 Domów Pomocy Społecznej
- 7 Rodzinnych Domów Pomocy
- 6 Dziennych Domów Pomocy
- 32 Środowiskowe Domy Samopomocy
- 10 Uniwersytetów III Wieku
- 23 Kluby Seniora
- 15 Zakładów Opiekuńczo Leczniczych
- 2 Poradnie Geriatryczne
- 18 Hospicjów i Zespołów Opieki Paliatywnej

2. Liczba rad seniorskich funkcjonujących na poziomie samorządów gminnych i powiatowych

Nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym z 11 października 2013 r. unormowała dotychczas nie sankcjonowaną prawnie możliwość tworzenia w samorządach gminnych rad seniorów. Wpisanie tej instytucji do ustawy jest odpowiedzią na stojące przed władzami wyzwanie wiążące się z koniecznością aktywizacji systematycznie powiększającej się grupy polskich seniorów.

Na podstawie danych uzyskanych z badania ankietowego, w województwie świętokrzyskim tylko 3 gminy: Opatowiec, Starachowice i Jędrzejów wskazały, że na ich terenie powstały Rady Seniorów.

3. Liczba opracowanych gminnych i powiatowych programów na rzecz seniorów

Programy na rzecz osób starszych zostały opracowane w m. Kielce oraz 6 gminach: **Bodzechowie, Jędrzejowie, Opatowcu, Tarłowie, Sandomierzu** oraz w **Starachowicach**. Na terenie 2 gmin tj. **Sędziszów** oraz **Starachowice** zostały zawiązane partnerstwa na rzecz osób starszych. W 3 gminach: **Jędrzejów, Opatowiec** i **Starachowice** została powołana i funkcjonuje rada seniorów. Z zebranych danych wynika, iż 47 gmin udziela świadczeń opiekuńczych dla osób starszych w miejscu zamieszkania.

4. Liczba przedsięwzięć obejmujących: pomoc w pracach domowych, wizyty patronażowe, telefon socjalny.

Do form wsparcia seniorów zaliczamy takie usługi jak:

- pomoc w pracach domowych,
- wizyty patronażowe osób starszych
- telefon socjalny.

Tabela 16. Formy wsparcia osób starszych

	liczba gmin oferujących wsparcie	liczba osób objętych wsparciem
pomoc w pracach domowych	41	3616
wizyty patronażowe	17	516
telefon socjalny	4	brak prowadzenia rejestru

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

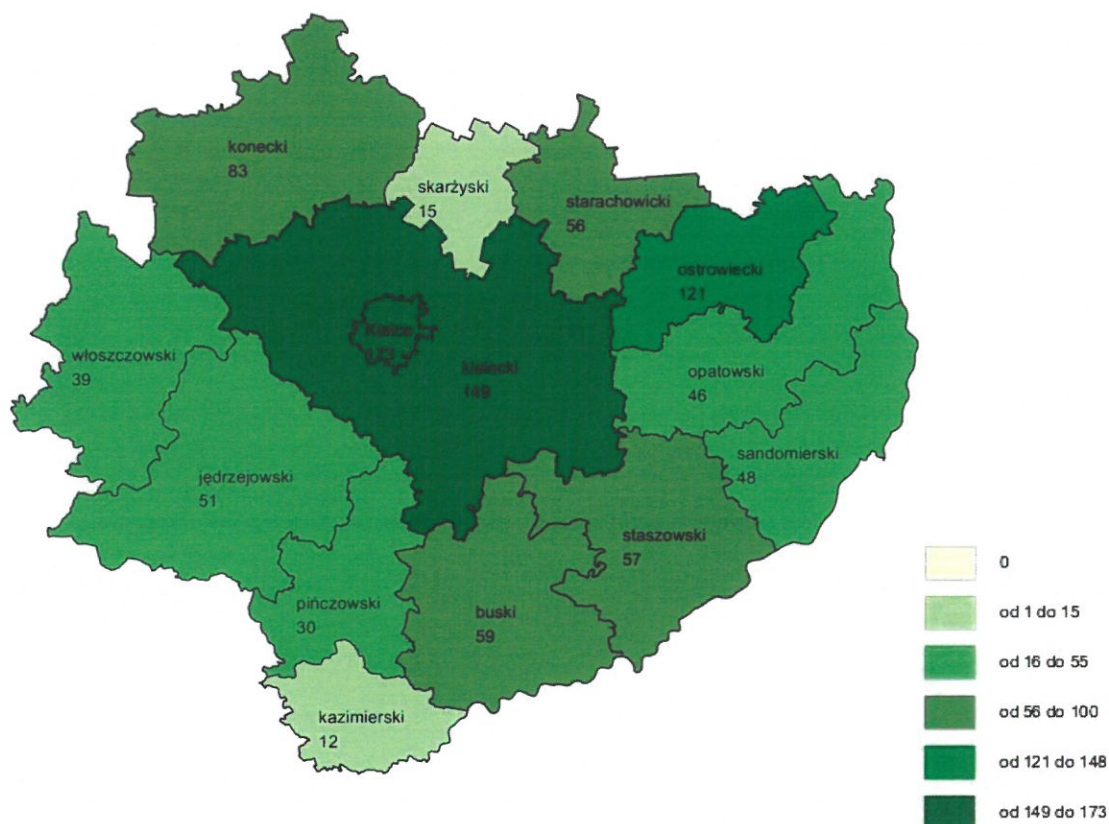
Pomoc w pracach domowych oferuje 41 gmin, skorzystało z niej 3616 mieszkańców województwa. Wizyty patronażowe zleca 17 gmin, takich wizyt zlecono do 516 osób starszych. Usługę telefonu socjalnego oferuje tylko 7 gmin, rejestr interwencyjny nie jest prowadzony.

Aktywna integracja społeczna osób opuszczających zakłady karne

1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej, które opuściły zakłady karne.

Prawo do zasiłku przysługuje osobom bezrobotnym którzy zostali zwolnieni z zakładów karnych i aresztów śledczych, zarejestrowanych w okresie 30 dni od dnia zwolnienia, jeżeli suma okresów zatrudnienia, przypadających w okresie 18 miesięcy przed ostatnim pozbawieniem wolności oraz wykonywania pracy w okresie pozbawienia wolności, wynosiła co najmniej 365 dni. Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy jest kwota w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę przed pozbawieniem wolności oraz co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę w okresie pozbawienia wolności.

Mapa. 20 Korzystający z pomocy po opuszczeniu zakładu karnego.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie OZPS

W 2013 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej po opuszczeniu zakładu karnego wyniosła 1 013 osób. W porównaniu do roku ubiegłego, liczba ta zmalała o 74 osoby. Najwięcej osób korzystających z pomocy zamieszkiwała w mieście Kielce (173 osoby) oraz w powiecie kieleckim (149 osób). Najmniej zasiłków pobierali mieszkańcy powiatu kazimierskiego (12) oraz skarżyskiego (15).

2. Liczba działań na rzecz byłych więźniów podjętych w partnerstwie następujących służb i organizacji: służba więzienna, kuratorska służba sądowa, pomoc społeczna, publiczne służby zatrudnienia, organizacje pozarządowe.

Liczba działań na rzecz byłych więźniów podjętych w partnerstwie ze służbami i organizacjami przez OPS/PCPR w województwie świętokrzyskim jest dosyć mała.

Tabela 17. Liczba podjętych partnerstw na rzecz byłych więźniów w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim

	PCPR	OPS
SŁUŻBA WIĘZIENNA	1	16
KURATORSKA SŁUŻBA SĄDOWA	2	27
PUBLICZNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA	0	9
POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE	1	8
ORGANIZACJA POZARZĄDOWA	0	7
RAZEM	4	67

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

Największą liczbę działań na rzecz byłych więźniów podjętych w partnerstwie ze służbami i organizacjami w województwie świętokrzyskim zawarły ośrodki pomocy społecznej których ogółem wyniosło 67, najwięcej z Kuratorską Służbą Sądową, było ich w sumie 27. Kolejnym pod względem wielkości współpracy była Służba więzienna z którą współpracy prowadziło 16 gmin. Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie zawarły tylko 4 partnerstwa.

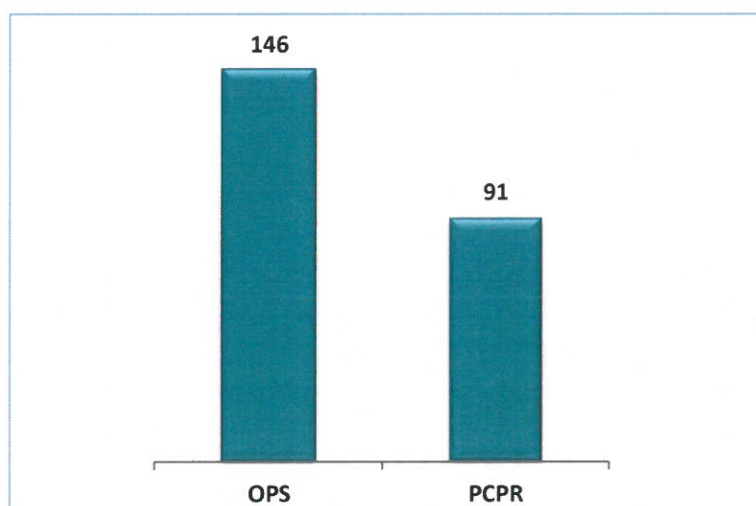
CEL OPERACYJNY IX

Podnoszenie poziomu aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców regionu, wzmacnianie „sieci społecznych”

1. Liczba zawiązanych partnerstw, porozumień instytucji III sektora w celu rozwiązywania problemów społecznych.

Organizacjami pozarządowymi są podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej oraz które nie działają w celu osiągnięcia zysku. Na przestrzeni lat 2008-2013 widoczny jest wzrost aktywności obywatelskiej w III sektorze w województwie świętokrzyskim jednakże na tle innych regionów aktywność organizacji pozarządowych w województwie świętokrzyskim należy do jednych z najmniej aktywnych w kraju.

Wykres 23. Liczba organizacji pozarządowych niosących pomoc osobom wykluczonym bądź zagrożonym wykluczeniem społecznym w woj. świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

W przeprowadzonym badaniu ankietowym wskazano 237 organizacji pozarządowych realizujących cele statutowe ukierunkowane na pomoc osobom wykluczonym bądź zagrożonym wykluczeniem społecznym. 146 z nich to organizacje wskazane przez gminy i 91 przez powiaty.

2. Liczba osób zaangażowanych w wypracowanie wraz z władzami lokalnymi rozwiązań dotyczących życia publicznego.

Coraz więcej mieszkańców angażuje się w życie publiczne. W tym celu wraz z władzami lokalnymi organizowane są spotkania na których wypracowywane są rozwiązania zwiększające ich komfort życia.

Mieszkańcy województwa świętokrzyskiego brali czynny udział w spotkaniach dotyczących:

- uchwał dot. spraw mieszkańców,
- opracowania Strategii Rozwoju Gminy,
- opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej
- rozwiązywania problemów społecznych, inwestycji, zadań
- rozdysponowania funduszu sołeckiego,
- konsultacji społeczne w sprawie Karty Dużej Rodziny, planu zagospodarowania przestrzennego, gospodarowania odpadami itp.
- pomoc przy budowie świetlic wiejskich, organizacji festynów, imprez kulturalnych, pikników itp.,
- powstawanie stowarzyszeń, wolontariatów ułatwiających życie mieszkańców.

Tabela 18. Liczba osób zaangażowanych w życie publiczne w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim

	LICZBA UCZESTNIKÓW	
	2013	2014
PCPR	354	431
OPS	9 986	10 655
RAZEM	10 340	11 086

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

Na podstawie badania ankietowego, w 2014 roku udział w wypracowaniu wraz z władzami lokalnymi rozwiązań dotyczących życia publicznego wzięło 11 086 mieszkańców województwa świętokrzyskiego i jest to o 746 osób więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Co ważne, zaangażowanych mieszkańców jest jeszcze więcej lecz ze względu na trudności w ich określeniu w ankiecie pozostawiano niewypełnione pole wraz ze stosownym komentarzem.

PODSUMOWANIE

Monitoring realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu w latach 2013-2014 jest spójny z celem Strategii Polityki Społecznej na lata 2012-2020. Stanowi także pomocny materiał do właściwego adresowania i ukierunkowania wsparcia realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 a w szczególności celu tematycznego 9 tegoż dokumentu. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu musi mieć charakter systemowy, dlatego zaproponowane w Programie kierunki działań przypisane są do realizacji podmiotom funkcjonującym na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, a także organizacjom pozarządowym. Działania Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu koncertują się w głównej mierze na zadaniach takich, jak m.in.: monitorowanie problemów społecznych z uwzględnieniem zróżnicowania wewnątrzregionalnego, w celu podniesienia kompetencji służb społecznych oraz inspirowaniu do wdrażania innowacyjnych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania ekskluzji społecznej organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji odpowiadających na aktualne potrzeby edukacyjne, wspieranie sektora pozarządowego na poziomie regionalnym w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez zlecenie zadań samorządu województwa organizacjom w ramach ogłaszanych konkursów.

Nowa perspektywa finansowa stwarza dodatkowe możliwości w zakresie realizacji celów Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu. Efektywne wykorzystanie możliwości jakie daje w tym zakresie RPO WŚ 2014-2020 oraz Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) rokuje, iż skala zjawiska wykluczenia społecznego w regionie będzie się zmniejszać sukcesywnie.

Na podstawie analizy danych zgromadzonych na potrzeby monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu określono najistotniejsze tendencje:

- nastąpił nieznaczny spadek (o 1,13%) liczby osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia bez względu na rodzaj i formę świadczeń, gdzie w 2014 roku z pomocy i wsparcia skorzystało 126 385 osób, co stanowi **9,96%** mieszkańców regionu.
- nastąpił wzrost liczby żłobków i oddziałów żłobkowych, który spowodował wzrost liczby miejsc w placówkach – liczba ta wyniosła **1 299** miejsc w roku 2014 i zwiększyła się o **129** w porównaniu do roku 2013.
- zaobserwować można negatywne tendencje świadczące o pogłębiającym się zagrożeniu ubóstwem mieszkańców województwa świętokrzyskiego, najbardziej zagrożonym powiatem jest powiat opatowski.
- widoczny jest systematyczny spadek liczby rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem oraz stabilnie utrzymujący się poziom liczby rodzin zastępczych niezawodowych oraz zawodowych.
- liczba adopcji w regionie uległa znacznemu zmniejszeniu, w 2013 roku przysposobionych zostało 70 dzieci natomiast w 2014 jedynie **45**.
- nastąpił wzrost sporządzonych „niebieskich kart” - **3493** i jest to więcej o 1321 w porównaniu do roku 2013.
- odnotowano spadek liczby bezrobotnych, na koniec grudnia 2014 roku ich liczba wyniosła **75.434 osoby**. W skali roku oznacza to **obniżenie poziomu bezrobocia o 14.690 osób**, tj. **16,3%**.
- zaobserwować można znaczny spadek liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Sytuacja spowodowana jest spadkiem stopy bezrobocia w regionie o **2,4%** (z 16,6% do 14,2%).
- znacznemu zwiększeniu uległa liczba zarejestrowanych bezrobotnych, którzy wrócili z za granicy. Na przestrzeni lat 2013-2014 nastąpił wzrost o **521** osób.
- zaobserwować można nieznaczny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. W 2014 roku z pomocy skorzystało **46 626** osób.
- z danych GUS wynika, że na koniec 2013 roku wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami wyniósł **24,4%**, natomiast w 2014 roku uległ nieznacznemu zmniejszeniu do **24,2%**.

- wzrasta liczba rodzin oraz liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby. W 2014 roku z pomocy skorzystało **51 699** osób i jest to więcej o **1,36%** więcej do roku poprzedniego.
- obserwujemy nieznaczny spadek liczby osób korzystających z usług opiekuńczych jak i specjalistycznych usług opiekuńczych. Spadek nastąpił odpowiednio o **2,24%** oraz **3,39%**.
- odnotowano wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, gdzie w 2014 roku z pomocy tego typu skorzystało 880 osób i jest to więcej o **51** osób w porównaniu do roku 2013.
- w 2014 roku w projektach skierowanych do osób z niepełnosprawnościami wzięło udział ogółem **4 122** osób i jest to o **898** osób więcej w porównaniu do 2013 roku.
- z uzyskanych danych z NIZP-PZH, w województwie świętokrzyskie odnotowano najmniej zgłoszonych przypadków zachorowań na HIV oraz AIDS.
- na terenie województwa świętokrzyskiego w 2014 roku pomoc osobom bezdomnym oferowało **21** placówek (w 2013 roku- 20 placówek).
- obserwowany jest wzrost liczby osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności
- nastąpił spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej po opuszczeniu zakładu karnego o **74** osoby.
- w przeprowadzonym badaniu ankietowym wskazano **237** organizacji pozarządowych realizujących cele statutowe ukierunkowane na pomoc osobom wykluczonym bądź zagrożonym wykluczeniem społecznym. 146 z nich to organizacje wskazane przez gminy i 91 przez powiaty.
- w 2014 roku udział w wypracowaniu wraz z władzami lokalnymi rozwiązań dotyczących życia publicznego wzięło: **11 086** mieszkańców województwa świętokrzyskiego i jest to o 746 osób więcej w porównaniu do roku poprzedniego.

REKOMENDACJE

Na podstawie danych uzyskanych w monitoringu sformułowano następujące rekomendację:

- należy zintensyfikować działania mające na celu upowszechnienie na poziomie samorządów gmin powiatów pracy metodą CAL i PAL.

- należy podjąć działania aktywizujące służby społeczne do większego zaangażowania do udziału w konkursach ogłaszanych przez MPiPS celem pozyskiwania środków finansowych.
- należy podjąć działania mające na celu rozwijanie i tworzenie podmiotów reintegracji społeczno - zawodowej (docelowo CIS w każdym powiecie, KIS w każdej gminie).
- należy promować zatrudnianie w jednostkach pomocy i integracji społecznej pracowników na stanowiskach: asystent rodziny, streetworker, animator społeczny.
- należy inspirować samorządy do tworzenia mieszkań/lokali socjalnych oraz mieszkań chronionych, wspieranych aktywizujących, treningowych wykorzystując w tym zakresie możliwości RPO WŚ 2014-2020.
- należy dopasowywać infrastrukturę społeczną do aktualnych trendów demograficznych.
- należy zintensyfikować działania w zakresie: wdrażania programów integracji rodzin szczególnego ryzyka, programów nauki i kompetencji wychowawczych adresowanych dla rodziców, poszerzać infrastrukturę dla dzieci i młodzieży tj. świetlice środowiskowe, socjoterapeutyczne itp. w celu rozwijania profilaktyki zjawiska agresji wśród dzieci i młodzieży, przemocy w rodzinie.
- należy wypracować lokalne programy rozwoju ekonomii społecznej w celu wykorzystania instrumentów jakie daje ekonomia społeczna w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu na poziomie powiatów i gmin.
- należy rozszerzyć ofertę gmin w zakresie świadczeń specjalistycznych usług opiekuńczych.
- należy podjąć działania mające na celu zapewnienie wsparcia osobom w kryzysie poprzez m.in. rozwijanie i tworzenie Ośrodków Interwencji Kryzysowej.
- należy podejmować działania mające na celu zapewnienie właściwych warunków seniorom m.in poprzez ich aktywizację (Kluby seniora, Uniwersytety Trzeciego Wieku, Rady Seniorów itp.), rozwój infrastruktury dedykowanej tej grupie społecznej, a także rozwój lecznictwa geriatrycznego w związku z faktem tzw. starzenia się mieszkańców województwa świętokrzyskiego.
- należy inspirować zawiązywanie partnerstw międzysektorowych mających na przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego.

SPIS MAP

Mapa 1. Liczba osób którym udzielono wsparcia w 2014 r. wg powiatów	10
Mapa 2. Liczba osób którym przyznano świadczenie w 2014 r. wg powiatów	11
Mapa 3. Liczba osób ogółem objętych kontraktem socjalnym w 2014 r.....	12
Mapa 4. Liczba osób objętych projektami współfinansowanymi z EFS w 2014 r	15
Mapa 5. Mieszkania chronione w województwie świętokrzyskim.....	19
Mapa 6. Liczba dzieci objętych opieką żłobkową wg powiatów w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014	25
Mapa 7. Liczba dzieci objętych opieką w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach) według powiatów w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014	25
Mapa 8. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym w 2013 r. według województw-Polska..	27
Mapa 9. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2014 r. w województwie świętokrzyskim.....	31
Mapa 10. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w 2014 roku wg powiatów w województwie świętokrzyskim	33
Mapa 11. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w 2014 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego	35
Mapa 12. Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w województwie świętokrzyskim w latach 2013-2014.....	42
Mapa 13. Stopa bezrobocia według województw na koniec 2014 roku	44
Mapa 14. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z prac społecznie użytecznych.....	50
Mapa 15. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wg powiatów woj. świętokrzyskiego	53
Mapa 16. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wg powiatów woj. świętokrzyskiego	56
Mapa 17. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, objętych specjalistycznymi usługami w 2014 r. wg powiatów woj. świętokrzyskiego	58
Mapa 18. Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych w woj. świętokrzyskim ..	68
Mapa 19. Przestrzenne rozmieszczenie- infrastruktura dedykowana seniorom w województwie świętokrzyskim	70
Mapa 20. Korzystający z pomocy po opuszczeniu zakładu karnego	74

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym w latach 2013-2014.....	13
Wykres 2. Liczba realizowanych przez powiaty projektów w konkursach ogłaszanych przez MPiPS w latach 2013-2014.....	14
Wykres 3. Formy podnoszenia kwalifikacji dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej przez OPS/PCPR w latach 2013-2014.	17
Wykres 4. Liczba mieszkań w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie w zasobie gminy, liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2012-2014 w województwie świętokrzyskim.....	18
Wykres 5. Zapotrzebowanie na mieszkania chronione.....	20
Wykres 6. Narzędzia rozpowszechniające przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.....	21
Wykres 7. Liczba pracowników zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach regionu świętokrzyskiego w latach 2013-2014.....	22
Wykres 8. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem ekonomicznym w 2013 roku w województwie świętokrzyskim.....	26
Wykres 9. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014.....	30
Wykres 10. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014.....	32
Wykres 11. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014.....	34
Wykres 12. Liczba osób biorących udział w działaniach podnoszących kompetencje wychowawcze organizowane przez OPS/PCPR.....	39
Wykres 13. Formy podnoszenia kompetencji wychowawczych.....	39
Wykres 14. Liczba podjętych interwencji z powodu konfliktów rówieśniczych w województwie świętokrzyskim w latach 2013-2014.....	41
Wykres 15. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2013-2014.....	46
Wykres 16. Liczba osób biorących udział w projektach skierowanych do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014.....	48
Wykres 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych po powrocie z zagranicy w latach 2013-2014 w woj.. świętokrzyskim w latach 2013-2014 w województwie świętokrzyskim.....	51
Wykres 18. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2013-2014 w województwie świętokrzyskim.....	57

Wykres 19. Liczba osób niepełnosprawnych objętych projektami w latach 2013-2014 w województwie świętokrzyskim	59
Wykres 20. Liczba osób biorących udział w programach integracyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.....	60
Wykres 21. Liczba osób uzależnionych w regionie w latach 2013-2014	61
Wykres 22. Liczba rodzin bezdomnych oraz liczba osób w rodzinach w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim.....	66
Wykres 23. Liczba organizacji pozarządowych niosących pomoc osobom wykluczonym bądź zagrożonym wykluczeniem społecznym w woj. świętokrzyskim	76

SPIS TABEL

Tabela 1. Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim	28
Tabela 2. Indeks ubóstwa- ranking powiatów woj. świętokrzyskiego 2014 r	29
Tabela 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w województwie świętokrzyskim w latach 2013-2014	36
Tabela 4. Dzieci przysposobione w województwie świętokrzyskim w latach 2013-2014r.....	37
Tabela 5. Liczba założonych Niebieskich kart w 2013 roku w woj. świętokrzyskim	38
Tabela 6. Poziom bezrobocia w powiatach na przestrzeni lat 2013-2014w województwie świętokrzyskim.....	45
Tabela 7. Udział w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2014.....	49
Tabela 8. Dane dotyczące wielkości sektora ekonomii społecznej w woj. świętokrzyskim, stan na lipiec 2015	49
Tabela 9. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim	53
Tabela 10. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim	55
Tabela 11. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	57
Tabela 12. Liczba osób biorących udział w projektach skierowanych do osób uzależnionych w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim	63
Tabela 13. Liczba przypadków zgłoszonych w 2013 roku wg województw	64
Tabela 14. Liczba osób uczestniczących w programach skierowanych na rzecz osób bezdomnych w latach 2013-2014 w woj. świętokrzyskim	67
Tabela 15. Indywidualne programy pomocy wychodzenia z bezdomności.....	69

Tabela 16. Formy wsparcia osób starszych.....	73
Tabela 17. Liczba podjętych partnerstw na rzecz byłych więźniów.....	75
Tabela 18. Liczba osób zaangażowanych w życie publiczne	77

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1. Cel główny i cele operacyjne Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012-2017.....	5
--	---

